

Izhaja vsaki četrtki ob 4. uri popoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 1.50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 kron.

Rokopise sprejema „Narodna Tiskarna“ v Gorici, ulica Veturini št. 9.

Izdajatelj in odgovorni urednik: J. Vimpolšek v Gorici.

Tiska „Narodna Tiskarna“ (odgov. L. Lukežič) v Gorici.

Natočnino in naznanila sprejema upravništvo, Gorica, Semeniška ulica št. 16. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Namski ulici, na Josip Verdievem tekalšču nasproti mestnem vrtu, pri Vac-lavu Baumgartl v Korenjski ulici in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računajo po petih vstavah in sicer: če se tiska enkrat 14 v., dvakrat 12 v., trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

Sto in stotisoči Slovencev in sicer probujenih ter zavednih Slovencev po celi Sloveniji je spoznalo, da je slovenski liberalizem rak-rana na telesu slovenskega ljudstva. Zato so ga skoraj s koreninami izruli in ga zavrgli. Moči v ljudski masi nima nobene. Probujeno slovensko ljudstvo vidi v slovenskem naprednjstvu tirana, lenuha in izmozgovalca ter skrajnega sebičnega, ki nerad vidi reveža kmeta. Pravi čudež bi bil, da bi ne tudi Slovenci v naši krasni solnčni Goriški spoznali te resnice. Naprimo sedaj ob volitvah vse moči, da bo cela Slovenija enega duha, enega srca, da se tudi mi, goriški Slovenci, pridružimo velikanski masi Slovencev, ki so združeni v Slovenskih Ljudskih Strankah! Preč pomisleki, preč malodušje! Na delo vsak pošten krščanski mož. V sveto dolžnost naj si šteje prigovarjati in pojasnjevati širšim masam ljudstva nevarnost agrarnega liberalizma na Goriškem, ki hoče ukleniti Goriško v verige liberalnega suženjstva, katerega se je otresla cela Slovenija!

Pogajanja — brez uspeha.

Kakor pri zadnjih volitvah v deželni zbor, tako so se vršile tudi letos pogajanja z namenom, da bi se doseglo složno postopanje pri volitvah in v deželnem zboru. Dr. Frankotu je bilo na tem, da bi spravi ljudsko, kmečko in napredno ali liberalno stranko pod en klobuk. To se razvidi iz pisma, katero je pisal 19. avgusta dr. Gregorčiču, ki se glasi:

Velecenjeni gospod doktor!

Po celi deželi se čuje glas in željo, naj bi se stranke (kmečka, slov. ljudska in narodnonapredna) za deželnozborske volitve sporazumele in naj bi novoizvoljeni slovenski poslanci v deželnem zboru složno postopali in delovali v blagor ljudstva.

Vodstvo kmečke stranke me je pooblastilo, da se v to svrhu pogajam z Vašo in napredno stranko.

Prosim torej cenjena sporočila, je-li Vaša stranka pripravljena, pogajati se s kmečko in napredno, da se doseže sporazumne volitve in složen nastop prihodnje slovenske deželnozborske delegacije.

Ker so volitve pred durmi, prosil bi Vas takojšnjega cenjenega odgovora. Konečno omenim, da imam od predsedstva izvrš. odbora nar. napredne stranke izjavo, da napredna stranka odobruje našo namero in je voljna sodelovati v smislu pomirjenja in za složen nastop pri volitvah in v deželnem zboru.

Odličnim spoštovanjem
udani

Dr. Franko.

V Gorici, dne 19. avgusta 1909.

Vodstvo S. L. S. je imelo dne 23. avgusta sejo ter je bilo mnjenja, da pogajanja v označeni namen so mogoča

in morejo vesti do cilja le med strankami, ki si niso načelno in bistveno nasprotne v svojih programih, n. pr. med ljudsko in kmečko stranko, ne pa med strankami, katerih programi si v bistvu in načelih nasprotujejo, n. pr. med ljudsko in liberalno stranko. To nemožnost je pri zadnjih volitvah trdil tudi And. Gabršček v odgovoru, ki ga je dal dr. Frankotu v tem oziru. — Dr. Gregorčič, načelnik S. L. S. je naznanil dr. Frankotu sklep vodstvene seje z naslednjim listom:

V Gorici 23. 8. 09.

Velecenjeni gospod doktor!

Odgovarjajoč na Vaš cenjeni list z dne 19. t. m., v katerem vprašate, ali je S. L. S. pripravljena, pogajati se s kmečko in napredno stranko, da se dosežejo sporazumne volitve in složen nastop prihodnje slov. deželnozborske delegacije, Vam javljam vsled sklepa v današnji seji zastopnikov S. L. S., da nam se dozdeva pogajanje v omenjeno svrhu mogoče in obetajoče uspeh le med strankami, katerih verski, kulturni in gospodarski programi ne vsebujejo načelnega nasprotstva, a nemogoče, kjer se tako nasprotstvo nahaja. Zato smo pripravljene, pogajati se s kmečko stranko, ako jamči, da nima stika z napredno stranko in njenim vodstvom, katere sta liberalna.

Odličnim spošt. Vam udani

Dr. Gregorčič.

Na to ni bilo odgovora in zdelo se je, da iz te moke sploh ne bo nič. Zato je pisal dr. Gregorčič iz Kamnika županu in bivšemu poslancu Fr. Oblubku pismo, v katerem mu je sporočil, kaj je dr. Franko vprašal in kakšen odgovor je dobil, ter izrazil svoje mnenje, da od dr. Frankota ni nič pričakovati, ker je preveč omahljiv in se preveč boji Gabrščka in njegovega biča. — Pozval ga je, naj bi se vsaj on kot prost in krščanski mož s svojimi ožjimi somišljeniki približal ljudski stranki za skupni nastop.

Pri ustnem razgovoru o tem, kako naj bi se oživotvorila misel zbližanja med strankami sta bila z dr. Gregorčičem edina v tem, da kmečka stranka, ki je zborovala prav tisti dan, naj sestavi svoje predloge glede skupnega nastopa, katere naj predloži ljudski stranki. Ta jih bo presojevala in sestavi eventualno svoje protipredloge, po tej poti bo morebiti mogoče priti do sporazumljenja.

Kmečka stranka je imela svoja posvetovanja 2. in 5. septembra. Kaj je sklenila, se razvidi iz naslednjega pisma, ki sta ga pisala dr. Franko in Ivan Mermolja dr. Gregorčiču:

Velecenjeni gospod doktor!

Pooblaščen sva od zaupnikov slov. kmečke stranke, da se z Vami dogovarjamo za morebitni kompromis na podlagi sledečih pogojev:

1. Novoizvoljeni poslanci tvoriti imajo en klub.

2. Klub novoizvoljenih poslancev zahtevati mora premembo v osebi deželnega glavarja.

3. Vaša stranka dobi 5 poslancev (razum knezonadškofa), naša 6; v skupini mest in trgov ter kraških kmečkih občin ne postavimo kandidatov. Na Vaši strani ne kandiduje več g. prof. Berbuč; tudi takozvani „novostrujarji“ nimajo priti v poštev pri kandidaturah.

4. Učitelstvu se da enega poslanca, kojega vzamemo mi v število.

5. Enega deželnega odbornika dobite vi, enega mi.

6. V verskih rečeh se bomo pridruževali Vašim predlogom.

7. Kompromis za deželnozborske volitve in složen nastop v deželnem zboru se mora izvršiti od obeh strani lojalno in brez zahrbtnosti.

Blagovolite nama odgovoriti še tekom današnjega dne, ali sprejmete te pogoje ali ne, ker imava od stranke naročeno, da v slučaju odklonitve nevtogoma razglasiva kandidate naše stranke.

Odličnim spoštovanjem

udana

Dr. Franko

Ivan Mermolja.

V Gorici, dne 6. sept. 1909.

Odlična oseba je pripovedovala, da je baje slišala iz ust moža, ki se je udeležil posvetovanja, pri katerem so obveljali navedeni predlogi: „Smo jim že stavili dva taka pogoja, da jih ne bodo mogli sprejeti“.

Vodstvo S. L. S. je imelo še tisti dan sejo, v kateri je pretresalo poslanske predloge, ter je odgovorilo s protipredlogi, ki se razvidijo iz naslednjega pisma:

Velerodni gospod doktor!

Na cenjeni Vaš dopis z današnjega dne o pogojih in načinu, po katerem bi kmečka stranka z ljudsko stranko sklenila kompromis glede prihodnjih deželnozborskih volitev, javljam Vam vsled sklepa današnje seje zastopnikov S. L. S. to le:

1. S. L. S. je načeloma za to, da naj nastopa bodoča slov. delegacija v dež. zboru goriškem solidarno, posebno v verskih, kulturnih, narodnih in gospodarskih ozirih, ter prepušča bodočim poslancem, da po izvršenih volitvah določijo, ali naj se ta solidarnost kaže na zunanji v tem, da stopijo vsi poslanci v en klub, ali da stvarijo med seboj zvezo več klubov.

2. S. L. S. nima nikakega povoda, potegovati se za dr. Pajerja, s katerim nima nikakega oficijelnega stika, meni pa, da vprašanje glede osebe deželnega glavarja se ne da razpravljati, dokler niso volitve izvršene in je znano, kakšne stranke so v zbornici zastopane, kakšna je njih moč in kakšne osebe jim pripadajo.

3. Agrarna in ljudska stranka dobita pri bodočih volitvah vsaka sedem mandatov, in sicer agrarna: v mestih in trgih, v kmečkih občinah na Krasu in še štiri druge mandate po dogovoru. — Vsaka stranka postavi po svoji volji kandidate izmed svojih pristašev. Agrar-

ni stranki je dovoljeno, da sme vzeti kandidate tudi iz nedoločnih elementov, samo ne načelnika liberalne stranke in ne prononsiranih liberalcev.

4. Kandidaturi katerega ljudskega učitelja naša ljudska stranka načeloma ni nasprotna; samo ne sme biti dotičnik prononsiran liberalcev ali celo svobodomislec.

5. V deželni odbor pošlje vsaka stranka enega odbornika po prosti izvolitvi.

6. Od obeh strank se zahtevajamstvo, da nimata z narodno-napredno stranko in njenim voditeljem nikake zveze in da podasti jamstvo, da se bo kompromis natančno izvrševal.

Vaš cenjeni odgovor na te predloge pričakujem do jutri predpoludne.

V Gorici, 6. septembra 1909.

Odličnim spoštovanjem

Vaš

Dr. Gregorčič

Drugi dan dopoldne dobil je dr. Gregorčič naslednje obvestilo:

Velecenjeni gospod doktor!

Na Vaš cenjeni dopis z dne 6. t. m. o pogojih, pod katerimi bi bila Vaša stranka voljna, skleniti z našo kompromis za bližnje deželnozborske volitve, čast mi je odgovoriti, da v smislu sklepa pomnoženega izvrševalnega odbora naše stranke z dne 5. t. m., vsebuje moj in g. I. Mermolje dopis z dne 6. t. m. pogoje, od katerih naša stranka ne more odnehati.

Ker so Vaši pogoji v mnogokakem pogledu našim bistveno nasprotni in je vodstvo naše stranke vezano na sklep izvrševalnega odbora, obžalujem, da moram smatrati kompromisna pogajanja za razbita.

Odličnim spoštovanjem

udani Vam

Dr. Franko.

V Gorici, dne 7. sept. 1909.

Iz teh dopisov je razvidno, da načelstvo kmečke stranke je:

1. že naprej prepustilo napredni stranki tri mandate;

2. da od ostalih 11 je večino 6 zahtevalo za se, pripustivši manjšino 5 ljudski stranki;

3. da petorico poslancev ljudske stranke je že naprej hotelo vključiti v vezi skupnega kluba, kjer bi liberalci in agrarci imeli večino ter narekovali politiko;

4. da je segalo v področje ljudske stranke, hoteč ukazovati, koga ta stranka izmed svojih pristašev ne sme kandidirati;

5. da je hotelo vreči v ljudsko stranko plamenico razpora, izključivši takozvane „novostrujarje“ od kandidatur;

6. da samo pa ni imelo poguma zavezati se, da ne bo kandidiralo izmed elementov z u naj stranke načelnika narodno-napredne stranke in prononsiranih liberalcev, oziroma da jim ne pusti odprtih vrat v trgih in mestih ter v kraških kmečkih občinah.

Zmagala je v kmečki stranki liberalna struja in strah pred Gab. pasjim bičem.

Pristašem kmečke stranke, katerim je v resnici za gospodarski in verski program, kakor pravijo, ne preostaja drugega, nego da se bližajo ljudski stranki. Liberalna struja in dr. Franko naj se klanja A. Gabrščeku in njegovi liberalni komandi.

Kaj je goriška „Kmečka stranka“?

Manj odkritosrčna in zato tem nevarnejša je takozvana kmečka stranka. Liberalna je po svoji sestavi, po svojem odboru in po svojem glasilu, a svoj liberalizem zna prikrivati. Na ta način je preslepila in zvalila že marsikaterega vernega kmeta v svoj tabor.

Ta stranka se je ustanovila pred 2 letoma. Nje glavni namen je baje bil združitev vseh goriških Slovencev v eno stranko in pomirjenje dežele. V doseg tega namena je stopil dr. Franko v dogovor z narodno-napredno in z našo ljudsko stranko. Gabršček je odgovoril, da napredna stranka stoji na podlagi svobodomiselnosti; da so torej načela, ki jo ločijo od slov. ljudske stranke nepremostljiva, da je torej združitev nemogoča. O pogajanju z Gabrščkovim stranko je poročal dr. Franko lani 2. januarja na shodu v Gorici. Rekel je med drugim: „Kmečka stranka“ se ne more združiti z napredno stranko, ker ta ima v svojem programu točke, za katere ne bo mase nikdar pridobiti. Če hoče napredna stranka dosledno izvršiti svoj program glede svobodomiselnosti in svobodne šole, potem je njena dolžnost, da ljudstvu tudi pove, kaj je zadnja posledica teh idej. Če pa ljudstvu resnico pove, je ne bo imelo nikdar na svoji strani. Ako se ima v programu točko o **svobodomiselnosti** („Soča“ trdi, da je dr. Franko govoril tudi o **razporoki**) in **svobodni šoli**, pa se jih ne izvaja, marveč se ljudstvu **bistvo teh idej prikriva in govori po volilnih shodih še celo nasprotno**, potem se to ne pravi tirati odkritosrčno politiko.

Pri pogajanju med „kmečko“ in našo ljudsko stranko se je bilo doseglo skoro popolno sporazumljenje. Naša stranka je bila voljna za združitev, da se le priznavajo krščanska in demokratična načela. Združitev „Kmečke stranke“ z našo je priporočal dr. Franko na gori omenjenem shodu tako-le: „Program ljudske stranke ima široko demokratsko podlago in se krije s programom naše stranke. Z združenjem, kakor smo si ga mislili mi, bi dosegli namen naše stranke. Nastal bi mir v deželi in plodno delovanje sposobnih mož, ker bi združeni stranki tvorili tako močno skupino, da bi poleg nje druge struje ali stranke ne prihajale več v poštev. Ljudsko stranko se imenuje klerikalno le radi tega, ker je v njej kompaktna duhovščina. Toda duhovščina sama bi se rada odtegnila politiki, če bi imela **jamstvo, da verska stvar ne trpi škode**. Ako bi naša stranka sodelovala z ljudsko, bi za duhovščino odpadla **potreba**, vtikati se v politiko in posebej v volitve, ker bi najbrž potem niti ne imeli volilnega boja“.

Tako je govoril dr. Franko lani na shodu pri „Zlatem jellenu“ v Gorici, a do združitve z ljudsko stranko vendar ni prišlo. Ko je na istem shodu izjavil nadučitelj Bajt v imenu liberalnih učiteljev, da so oni proti združitvi z ljudsko stranko in da bodo oni pri kmečki stranki samo, ako ostane samostalna, je bilo dr. Frankove sprayne komedije konec. Ker se ni hotel ločiti od liberalnih učiteljev, se ni dosegla združitev z ljudsko stranko, se ni dosegel

prvotni glavni namen kmečke stranke, namreč pomirjenje dežele in odstranitev strankarskih bojov. Da so bili liberalni učitelji glavna zapreka združitve, je povedal dr. Franko na shodu v Dornbergu z besedami: Mi smo za složno delo, saj smo se hoteli lani združiti s slovensko ljudsko stranko, ali ta nam je stavila kot **glavni pogoj**, da moramo učitelje izključiti iz svoje stranke. Kako pa mi moremo kaj takega storiti? Ona zahteva je naravnost nesmisel, da bi mogli tak važen stan, kakor je ravno učiteljski, ignorirati. Zaradi 100 liberalnih učiteljev je torej vedno dosledni dr. Franko obrnil hrbet mogočnim slov. ljudski stranki, s katero so ga vezala, kakor je sam zatrjeval, **ista načela**. Zaradi teh liberalcev je izdal glavno točko strankinega programa, o katerem je „Naš glas“ v svoji prvi številki pisal tako-le: Kedar doseže naša stranka **svoj namen**, to je, kedar bodo goriški Slovenci **zedinjeni v enem tabornu** v skupno delovanje za prosih ljudstva, prenehata naše glasilu in naša stranka.

Z liberalnimi učitelji je pristopila h „Kmečki stranki“ še truma drugih liberalcev: mnogo krčmarjev, trgovcev in inteligentov po deželi. Da so vsi ti liberalci zatajili kar čez noč svoje liberalno prepričanje, je izključeno, drugače bi moralo biti Goriško dežela največjih neznačajnežev. Ostali so, kar so bili, samo v agrarno obleko so smuknili, da se jih kmet preveč ne ustraši in da ga tem lažje speljejo v svoj tabor. Z vstopom teh liberalnih elementov je izginil prvotni namen in prvotna smer „Kmečke stranke“, ostalo je le še ime „kmečka“ stranka, v kateri pa ne gospodujejo kmetje, ampak liberalni gospodje učitelji, krčmarji, trgovci, veleposestniki in razni „inteligenti“.

Iz teh elementov obstoji današnja „kmečka“ stranka. Zato se ne čudimo, da je letos „Soča“ pisala o tej stranki: **Napredno seme ne vsahne, tudi tisto ne, ki je padlo v agrarno zemljo**. Bodo pač napredni agrarci, kakor imamo napredne delavce, trgovce, obrtnike itd. Protiklerikalni so, into je s političnega gledišča glavno vprašanje... **V stremljenju po enotnem svetovnem naziranju ne bo razlike med nami, ki tičemo skupaj**.

Torej Frankovi agrarci in Gabrščkov liberalci tičejo skupaj in oboji stremijo po enotnem svetovnem nazoru. To je trdila „Soča“ letos 6. februarja in — nihče ji ni ugovarjal — niti „Kmečki glas“, ki slepi zdaj ob volitvah kmete, da je „Kmečka stranka“ **verska stranka**!

Toliko o sestavi nove „kmečke“ stranke.

Oglejmo si sedanjí odbor „Kmečke stranke“. Med odborniki je res tudi nekaj krščansko mislečih mož, a po veliki večini so odborniki liberalci. Med njimi so tudi taki, ki so bili še pred kratkim časom najbolj zagrizeni liberalci; nekateri so bili še l. 1907 izvoljeni celo v izvrševalni odbor narodno napredne stranke. Te gospode bi žalili, ko bi trdili, da so z vstopom v „Kmečko stranko“ kar čez noč spremenili svoje prejšnje mišljenje. Ostali so, kar so bili!

Odbor ima 49 članov.

Odborniki za tolminsko glavarstvo so: Rakušek Josip, nadučitelj pri Sv. Luciji, Lucijan Kovačič, trgovec in poštar pri Sv. Luciji, Juretič Anton, krčmar in posestnik v Kobaridu, Ivan Kuštrin, župan na Ponikvah, Ivan Luznik, posestnik v Polubinjju, Jurman Peter, krčmar v Cerknem, Lapanja Blaž, veleposestnik na Slapu.

Kmetje tolminskega okr. glavarstva! Oglejte si te „kmete“ in sodite!

V goriškem okrajnem glavarstvu

so odborniki „Kmečke stranke“: Križnič Anton, župan in obrtnik v Kanalu, Križman Ignac, nadučitelj v Dornbergu, Andrej Tomažič, nadučitelj v Lokavcu, Rojic Jakob, učitelj na Gradišči, Bajt Franc, nadučitelj v Solkanu, dr. Peter Medvešek, odvetniški kandidat v Gorici, Josip Mervic, krčmar v Šempetru, Krševan Al., krčmar na Gradišči, Obljubek Fr., veleposestnik in opekarnar v Ozeljanu, Klanjšček Josip, posestnik v Št. Ferjanu, Čermelj Josip, župan v Vrtovinu, Franc pl. Locatelli, posestnik v Vrtojbi, Anton Sirk, posestnik v Višnjeviku, Rudolf Fiegl v Pevmi, Budal Peter v Štandrezu, Komel Josip v Šempasu, Budin Ivan, posestnik v Dornbergu, Žorž Franc v Dornbergu, Anton Pečenko, trgovec na Brjah, Bandelj Al. v Podgori, Tomažič Josip, posestnik v Morskem, Kozem Anton, posestnik v Prvačini, Živec Josip, veleposestnik na Vitovljah, Radikon Josip, posestnik v Podsabotinu, Josip Fiegl, posestnik v Pevmi.

Odborniki „Kmečke stranke“ za sežansko glavarstvo so: Vendramin Franc, nadučitelj v Dutovljah, Vran Josip, posestnik v Tomaju, Andrej Kante, posestnik v Velikem dolu, Josip Kralj, posestnik v Stivnem, Širca Viktor, Godnje, Anton Abram, Tupelče, Brundula Alojzij, Kreplje, Bole Anton, krčmar v Koprivi, Jejčič Anton, Svino, Anton Muhaml., krčmar in posestnik v Lokvi, Godnič Miroslav, trgovec v Komnu, Cotič Fran v Škrbini.

Predsednik „Kmečke stranke“ je advokat dr. Franko, podpredsednika sta Ivan Saunig, veleposestnik v Biljah, in Ivan Mrmolja, urednik „Kmečkega Glasa“.

Kmetje! Ti gospodje tvorijo generalni štab „Kmečke stranke“ pod vrhovnim, četudi nevidnim poveljstvom Gabrščkovim. Oglejte si te kmečke voditelje in sodite jih sami — po njih mišljenju, govorenju in dejanju.

Kakor se spozna ptič po petju, tako se spozna stranka po svojem glasilu. Glasilo „Kmečke stranke“ je „Kmečki Glas“, ki zna prav tako lagati, kakor „Soča“, in ki napeljuje vodo na liberalni mlin, kakor „Soča“. Razlika med tema listoma je le ta, da je „Kmečki Glas“ bolj potuhnjjen in previden.

Včasih se dela jako pobožen; objavlja tudi članke, v katerih kar mrgoli citatov iz sv. pisma, tako da misli čitatelj, da je rajna „Zgodnja Danica“ zopet oživela. Če si pa ogledamo ta list natančneje, razvidimo, da je to „kmečko“ glasilu le druga izdaja „Soče“ v manjšem formatu.

Nekoliko dokazov.

Mi svarimo naše krščansko ljudstvo, posebno še našo mladino, pred čitanjem liberalnih in pohujšljivih listov; „Kmečki Glas“ pa priporoča tudi liberalne liste in odsvetuje le **popolnoma brezverske**, n. pr. „Svobodno misel“. Torej po nazorih „Kmečkega Glasa“, naj naše ljudstvo bere tudi **deloma brezverske** liste, le **popolnoma brezverskih** naj se ogiba! Svoje stališče zagovarja „Km. Glas“ tudi s hinavsko trditvijo, da je kmet tako veren, da mu **ne more nihče vere vzeti**! Tudi naši liberalci priporočajo v svojih listih izobraževalnim kmečkim društvom čitanje liberalnih listov, samo da grejo še nekoliko dalje, kakor „Kmečki Glas“. Oni namreč ustanavljajo po deželi potom „Zveze narodnih društev“ tudi taka društva, v katerih se čita **popolnoma brezverska** „Svobodna misel“.

„Kmečki Glas“ sicer ne vprizarja „farške gonje“ po „Sočinem“ vzorcu, kakor so **želeli** nekateri njegovi **dopisniki**; vendar pa svetuje svojim sotrudnikom to-le: „O duhovnikih naj se nam dopisuje, ako zanemarjajo svoje stanovske dolžnosti. Dalje, ako se je komu krivica zgodila od strani duhovna zaradi političnega nasprotstva“. Vse prav;

toda mi vprašamo: Ali je dal „Kmečki Glas“ svojim dopisnikom taka navodila tudi n. pr. glede **učiteljev**? Kaj pa še! Tega si tudi ne upa! Pretekli četrtek je bilo na shodu „Kmečke stranke“, na katerem so se imeli postaviti kandidati za deželni zbor, več liberalnih učiteljev, kakor kmetovalec.

„Soča“ smeši in napada romarje. Tudi „Kmečki Glas“ je pisal lani o romanju: „Klerikalci nagovarjajo svoje za romanje na sv. Goro, celo v daljni Lurđ, **kar je v protislovju z evangelijem**“. Take nauke širi „Kmečki Glas“!

Neki dr. Marko je pisal lani v „Km. Glasu“ o framazonih in prostozidarjih: „Njih stremljenje gre za tem, da se pospeši in neguje vse lepo v človeku, da se človek zavé svojega človeštva, pa je vreden član celokupne družbe, ki jo tvori človeštvo. Ti so zavrgli vsako verozanje in veroizpovedanje, pri tem pa so ohranili plemenito in idealno mišljenje, sprejeli od krščanstva bratsko ljubav in v veseljnosti zro Boga!“

Ali ne piše ta „dohtar“, kakor da bi bil v službi framasonov? In ta gospod Marko se je podpisal pod svojim člankom kot „zdravnik za rane in notranje bolezni goriških Slovencev“! **Tako zdravnike ima „Kmečki Glas“ med svojimi dopisniki!**

„Kmečki Glas“ je še lani zatrjeval, da je res njegov namen, varovati ugled duhovščine. Hinavščina! Kaj pa piše o duhovščini, ki je v naši stranki! Trdi n. pr.: „V klerikalni stranki se sme delati **vse, dobiš odvezo za vsako pregreho**, drugi pa bi ne smeli niti dihati!“

Neki I. M. (Ivan Mrmolja?) trdi v „Kmečkem Glasu“, da **kmeta pritiska po eni strani duhoven**, katerega navadno uboga, ker drugače se boji, da bi si ne obtežil vest, od druge strani pa obrtnik, kateremu je dolžan“.

Ali se s takim klobasanjem varuje ugled duhovščine? Ali ni to marveč brezvestno hujskanje proti duhovskemu stanu?

„Kmečki glas“ z dne 22. aprila t. l. priznava sicer, da je imela duhovščina v **prešlih vekih** zasluge za slovenski narod, o naši duhovščini v današnjem času pa pravi, da **izvaja** v dejanju dosledno nauk: „**Lubezen do domovine je poganstvo**“. Ali ni to največje žaljenje naših rodoljubnih duhovnikov?

Tako varuje „Kmečki glas“ ugled duhovščine! Ta „glas“ in „Soča“ sta se gledala pisano kakor pes in mačka, dokler je dr. Franko laviral med slovensko ljudsko in med Gabrščkovim narodno-napredno stranko. Ko pa so se združili Frankovi „kmetje“ in Gabrščkov liberalci v **eno** stranko, je zavladovala tudi med „Kmečkim glasom“ in med „Sočo“ prijateljstvo. Ko napada „Soča“ najbesneje duhovščino, škofo, papeže, krščanska društva, verske naprave — molči „Kmečki glas“! On je molčal celo tedaj, ko je „Soča“ trdila, da Gabrščkov liberalci in „kmečka“ stranka tičejo skupaj, da je „kmečka“ stranka napredna in da stremi, kakor Gabrščkova narodno-napredna, po **modernem enotnem svetovnem nazoru**!

Še več! „Kmečki glas“ še celo zagovarja „Sočo“! Navedimo le dva slučaja. „Soča“ je lani pisala: „Zopet bodo nabirali za papeža! In sicer za njegov jubilej. Papež ima milijone denarja in jata kardinalov živi v Rimu razkošno. Papež nosi najdražja oblačila na svetu. **Kdor kaj da, je vreden, da se mu s krampom pušča vrh glave**“. „Kmečki gl.“, ki je poprej trdil da bo varoval ugled duhovščine, je k temu „Sočinemu“ hujskanju molčal ko riba. Ko ga je „Primorski list“ vprašal, zakaj molči, čeravno hoče biti katoliški list, je odgovoril: To niso nobeni napadi na papeža, da „Soča“ piše o njem, da je bogat. Mi ne vemo (ubožec!), ali je to res ali ne, vemo pa, da to še ni napad, če kdo o kom kaj piše“. Preneumno!

Ko je dalje „Primorski list“ vprašal, zakaj ne nastopi „Kmečki glas“ proti luteranski „Soči“, je ta odgovoril: V Gabrščeku ne vidimo nobene nevarnosti luteranske, kakor hoče to videti „Prim. list“ in „Gorica“.

Seveda je ne vidi, ker je noče videti. In vendar bi moral vedeti, da sta Gabršček in tukajšnji protestantski pastor debela prijatelja, da je Gabrščekova „Soča“ objavljala o protestantskem gibanju na Goriškem podlistke, ki jih je pisal ta goreči protestant, ve tudi, da je Gabrščekova „Soča“ večkrat obžalovala, da niso postali Slovenci luterani...

Videli smo, da je sedanja „Kmečka stranka“ liberalna po svoji sestavi, po svojih voditeljih in po svojem glasilu. Kakor smo že omenili, je v vrstah te stranke tudi nekaj krščansko mislečih mož. In prav zaradi teh smo ta članek spisali, da spoznajo tudi oni to lažnikmečko, liberalno stranko. Tem krščanskim možem kličemo: Nazaj v krščanski tabor, nazaj v vrste slovenske ljudske stranke! To zahtevajo vaši moralni in materialni interesi! Obrnite hrbet stranki, v kateri hočejo nekateri koristolovci zlesti po vaših močnih hrbtih do politiške veljave in slave — do časti in masti.

Ciril - Metodova družba in Svobodna Misel.

(Dalje.)

„Razumni naši možje so že zgodaj videli, kam pelje pot naše družbe, a radi ljube sloge so molčali, češ, morda pa se stvar izboljša... Če pa se je kdo izmed katoličanov svarilno oglašil, tedaj so zarjaveli zahrbtni radikalci, ki so lani oficijelno vstopili v liberalno stranko, po časopisih: „Ne razdora! Slovenci, bodimo složni; nekateri brezdomovinci hočejo zasejati razpor v našo družbo!“ Hinavci! Delajo po reku: Rečem ti jaz, da mi ti ne porečeš! In s tem so priklenili še bolj nerazsodne ljudi. Nerazsodni ljudje in tisti, ki so še vedno čakali na zboljšanje, so se puščali še dalje vleči za nos, dalekovidni pa so začeli obračati hrbet družbi, posebno od tedaj, ko je pod komando narodnih radikalcev vstopilo samo na Štajerskem enajst Ciril-Met. podružnic v Zvezo lib. društev! Roko na srce: kako more biti katoliški Slovenec ud podružnic, ki so včlanjene v svobodomiselnih zvezah? In pomnimo: Vodstvo, čeravno na to opozorjeno, ni ničesar ukrenilo in s tem odobrilo postopanje podružnic! In če so naši Slovenci izstopali iz takih podružnic, so pa začeli liberalni listi pisati o izdajalcih slovenskega naroda itd., ki da bojkotirajo družbo. Ali se je res bojkotiralo družbo! Res je, da nekateri Slovenci so nastopili proti družbi, večina katoličanov pa jo je še nadalje podpirala v nadi, da se povrne zopet mir in sloga. Pa si oglejmo nekoliko tega „bojkota“. „Straža“, glasilo S. L. S., je še vedno objavljala sporede prireditev liberalnih Ciril-Metodovih podružnic. Korošci so tudi vsi delali še naprej v prid Družbe sv. Cirila in Metoda. Resnica je tudi, da v veliki večini podružnic so bili učlanjeni tudi katoliški Slovenci. Pa kar vzemimo v roke „Slovenski Branik“, katerega izdajajo člani Družbe in vodstva. Tako n. pr. poroča, da je izjavil Družbin potovalni učitelj v podružnici v Grosupljah, da ga veseli, da sta v podružnici obe stranki... Nek Ciril Petrovec hvali v članku „Spomini na Muto“ ondotelega kaplana, ki da je največ storil za Družbino šolo na Muti. V beljaški podružnici je župnik odbornik, v biljenski podružnici predseduje župnik itd. Nadalje si oglejmo darove, ki jih dajejo duhovniki po razporu v Družbi na Bo-

hinjski Bistrici. „Branik“ poroča, da je dala Družba sv. Mohorja Družbi 2000 K za leto 1909, župnik Benedek 100 K, dr. Anton Medved je vposlal 1725 K, dnevnik „Slovenec“ je vposlal za mesec januar 1909 16 K, župnik Sovič je volil Družbi 363 K, poljanski župnik daruje vsako leto 50 K. „Klub naprednih akademikov“, ki je nabral 4000 K, piše, da so v prvi vrsti darovali: delavci, dijaki, trgovci, duhovniki, obrtniki... itd. Misijonar Žužek je dal 500 K itd. itd. Nam se zdi res čudno, da so mogli biti katoličani tako dolgo strpni, posebno če pomislimo, kaj vse počenja list „Slovenski Branik“. Pa pogledjmo!“

(Dalje prihodnjič.)

Novi deželni in volilni red.

(Konec.)

§ 51. V slučajih, ko se glasuje za isto volitev v več nego enem volilnem zborovanju, mora skupni uspeh vseh glasovanj skupaj poizvedeti glavna volilna komisija, katera mora v ta namen prevzeti volilne spise, ki jih vpošljejo posamezne volilne komisije komisarju, postavljenemu za označeno komisijo.

Glavna volilna komisija se zbere v navzočnosti komisarja v to določenem kraju, in je sestavljena iz 5 članov, in sicer iz župana občine, kjer je sedež glavne volilne komisije, ali iz njegovega namestnika, katerega določi župan, iz dveh članov, ki jih izvoli dotični občinski zastop in iz drugih dveh članov, katere imenuje volilni komisar; člani komisije se morajo izbrati izmed volilcev dotične volilne skupine v kraju, kjer je sedež volilne komisije.

Predsednika glavne volilne komisije izvolijo člani komisije izmed sebe z relativno večino glasov.

Med poizvedbo volilnega uspeha imajo le volilni komisar in člani komisije pristop v lokal te komisije.

Glavna volilna komisija mora postaviti uspehe volilnih opravil, ki so jih ustanovile posamezne volilne komisije, ne da bi se spuščala v pregledovanje uradnih dejanj teh komisij.

Ko se poizve skupni uspeh volitve, sklene se dotični zapisnik, člani volilne komisije, volilni komisar in zapisnikar ga podpišejo, in priloživši mu volilne spise, ki so došli od posameznih volilnih komisij, se zapečati. Na ves spis se nadene nato napis, ki pove vsebino in potem se izroči volilnemu komisarju, ki mora vposlati vse spise deželni politični oblasti.

Predsednik glavne komisije razglasi uspeh volitve, ko se je odprl lokal glavne volilne komisije.

§ 52. Predstojnik deželne politične oblasti izda in vroči, ko je vpogledal volilne spise, došle na to oblasti, vsakemu izvoljenemu poslancu, ako so dani pogoji, določeni za izvoljivost in ni nikakega razloga za izključenje po § 22., volilno potrdilo.

To potrdilo daje izvoljencu pravico vstopiti v deželni zbor in utemeljuje domnevanje, da je izvolitev veljavna, dokler se ne proglasi neveljavnost izvolitve.

§ 53. Vse volilne spise mora poslati predstojnik deželne politične oblasti deželnemu odboru, ki jih pregleda in poroča o njih deželnemu zboru, kateremu pristojna odločitev o dopustitvi izvoljenih.

Ako se izkaže dvojna izvolitev, mora izvoljenec izjaviti najpozneje 8 dni potem, ko se ustanovi novoizvoljeni deželni zbor, in v slučaju dopolnilne volitve, po prvem sklicanju deželnega zbora, katero izvolitev sprejme. Ako se ne poda ta izjava tekom te dobe, odloči se z žrebom, — katerega potegne deželni glavar v javni seji, — katera volitev ima veljati.

Gledé na ta način izpraznjenega mesta poslance, razpiše se nova volitev.

Prememba volilnega reda.

§ 54. Za deželnozborsko sklepanje gledé premembe deželnega volilnega reda je potrebna navzočnost najmanj treh četrtin članov deželnega zbora in pritrditev najmanj dveh tretjin navzočih članov.

Čl. III. Ta zakon stopi v veljavo z dnem razglasitve in velja za navodilo pri prvih splošnih volitvah deželnozborskih poslancev, katere se imajo izvršiti po potrditvi tega zakona.

Čl. IV. Mojemu ministru notranjih zadev jo naročimo, da izvrši ta zakon.

Stajerci, Kranjci in Korošci se čudijo goriškemu kmetu, kako je tako zabredel v liberalno-agrarne zanjke goriških liberalnih ljudskih slepilcev. Goriški kmet ve, da niso agrarni in liberalni voditelji še ničesar naredili za ljudstvo, ga le šuntali in podpihovali proti Slovenski Ljudski Stranki. Edino nevošljivost in zlobna strast jih je vodila pri tem početju, ker so videli krasne vspehe naših mož v deželi. Kolik krič in vik so zagnali, ko so poslanci v deželnem zboru ustanavljali deželno hipotečno banko, deželno trdnico in ko so iztrgali iz rok špekulantov milijone pri užitniini. Psovali so naše poslance s sleparji ljudstva itd. Sedaj pa, ko se omenjenih deželnih naprav sami v veliki meri poslužujejo, kričijo, da naši poslanci nimajo nobenih zaslug pri teh koristnih napravah. Iz tega lahko vsakdo spozna zlobno početje zelenih nasprotnikov, ki jim je le do tega, da bi prišli do deželnih jaslaj, iz katerih bi srehali kronice. Slovensko ljudstvo, pogledjmo delo naših mož v deželi ter ne smeš slepo verovati nasprotnikom, ki vsako najboljšo napravo zasramujejo. — Delo naših mož poblija njih obrekovanje!

Politični pregled.

Razpust državnega zbora.

Listi pišejo, da pride skoro gotovo do razpusta državnega zbora in tudi češkega deželnega zbora, ako bi sedanja pogajanja bila brezuspešna. Dostavljajo pa, da novih volitev ne bi vodila sedanja vlada.

Delegacije.

Kakor poročajo listi, bodo imeli v prihodnjih dnevih ministri posvetovanje, na katerem bodo sklepali o sklicanju delegacij. Tega ministerskega sveta se bodeta udeležila tudi avstrijski ministerski predsednik, Bienerth, in ogerski ministerski predsednik, Wekerle.

Spravne konference na Dunaju.

V ponedeljek so se začele na Dunaju pravne konference med Čehi in Nemci glede sklicanja češkega deželnega zbora. Ministerski predsednik baron Bienerth se je razgovarjal najprej s konservativnimi člani veleposestva, popoldne pa z ustavovernimi člani veleposestva. Klub čeških deželnih poslancev je sklenil, da se tudi Čehi udeleže teh konferenc. Iz pisave, kakor čeških tako tudi nemških listov se pa ne more sklepati, da bi te konference imele vspeh, kakoršnega si želi Bienerthova vlada. Sicer pa je od teh konferenc odvisen ves razvoj parlamentarnega življenja v naši državni polovici. Čehi pravijo namreč, da le od zborovanja češkega deželnega zbora je odvisno tudi zborovanje našega parlamenta.

Šest mesecev trajajoča razprava.

V soboto je preteklo šest mesecev, odkar se vrši v Zagrebu razprava proti 53 obtoženim Srbom. Zasllišanih je bilo že 345 prič. V petek je bilo svrženo dokazno postopanje. Ker se za končne predloge morajo stranke pripraviti, odredil je predsednik, da se razprava nadaljuje prihodnji četrtrek. Prvi bo govoril državni pravdnik, o katerem se čuje, da bo govoril tri dni.

Protičeške demonstracije na Dunaju.

V nedeljo so dunajski Nemci priredili velike demonstracije proti Čehom. Prišlo je do hudih spopadov med policijo in med demonstranti.

Položaj na Grškem.

Politični položaj na Grškem je še vedno jako kritičen. Novo ministrstvo se ne bode moglo dolgo časa držati, ker ima proti sebi večino v parlamentu, kateri stoji na čelu predsednik Theotokis. Ako sprejmejo častniki koncesije, katere jim ponuja parlamentarna večina po svojem načelniku, Thertokis-u, potem so šteti dnevi ministerstvu Mauro Michalis-a in na čelo vlade stopi skoraj gotovo Theotokis. Vesti o odpovedi kralja Jurija se sicer dementirajo, pri vsem tem se pa vendar zdi, da kralj resno misli na to.

Generalni armadni nadzornik.

Šef bosanske vlade feldzajgmajster Marian Varešanin pl. Vareš je imenovan za generalnega armadnega nadzornika za Bosno, Hercegovino in Dalmacijo ter je opremljen s posebnimi pooblastili.

Ruski car ne pojde v Italijo in v Carigrad.

Zaradi slabega zdranstvenega stanja carice ne pojde ruski car ne v Italijo ne v Carigrad.

Grški kralj Jurij se odpove kroni.

Listi poročajo, da se hoče Grški kralj Jurij že v najkrajšem času odpovedati kroni in da je to že naznanil angleškemu kralju.

Darovi.

Jubilejni darovi za „Slovensko sirotišče“:

P. n. gg. Tomaj Rutar, kurat v p. 20 K, županstvo v Kanalu vsled starešinstvenega sklepa z dne 3. sept. t. l. 100 K, deklica Pavla Podgornik nabrala pri veselici v Solkanu dne 5. t. m. 15 K 63 vin, Pavlin Franc v Vrtojbi 44 vin, Nekdo za preplačo srečk 10 vin, Ana Gorjup za preplačo srečk 10 vin, v nabiralnikih: gostilna g. Ivana Glešič 1 K 60 vin, v velikem semenišču 2 K 3 v, gostilna Antona Fon 6 K 10 vin, gostilna Antona Lasič 2 K 58 vin, Ernestina Vipavčeva iz Št. Ferjana 40 vin.

Bog poplačaj stotero! Vse v boljšo bodočnost slovenskega naroda pod slavno vladu Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.!

Za „Alojzije višče“

so darovali: Preč. g. Ivan Kenda, Cerkno K 10, preč. g. I. M. Martelanc, župnik Prosek K 10, preč. g. A. Terpin, vikar Podsabotin K 20, veleuč. g. H. Leban, vodja c. kr. pripr. Prosek K 10, p. n. gg. v Drežnici: Fran Rakušek K 8, Jakob Skubin K 2, Fran Kanalec K 1, Fran Gomilšček K 1, Anton Kutin K 1, Simon Koren 30 vin, Anton Kranjc 20 vin, Jernej Kokošin 20 vin, N. N. 30 vin. Za knjižnico je daroval p. n. g. dr. Ujčić novo publikacijo: Vodopivec: Možki Zbori.

Vsem dobrotnikom presrečna hvala in Bog plati!

Domače in razne vesti.

Naročnikom!

Na poziv, naj bi naročniki poravnali letošnjo naročnino do konca avgusta, odzvalo se jih je žal, vse premalo. Naj se nas cenjeni naročniki spominjajo! Vsak krščanski naročnik naj si šteje v sveto dolžnost poravnati zaostalo naročnino, iz minulih let, ker imamo z listom ogromne stroške. Nekateri niso plačali naročnine za leto 1908 in celo za l. 1907. Somišljeniki, agitirajte za

»Primorski List«. Cena listu od zdaj do novega leta je 1 K 36 vin., za manj premožne pa 1 krono. — Na ročnina naj se pošilja edino le na upravo »Primorskega Lista«. Seme-niška ulica 16. Kdor lista redno ne prejema, naj reklamira: »Zadnje št. lista nisem prejel«. Pismo bodi od-prto, znamke ni treba. Na oviku naj se poleg naslova zapiše: »Reklamacija«.

Začetek šolskega leta se je pri-bližal in uže prihodnji teden se bode vršilo vpisovanje v razne naše zavode. V »Šolski in Mali Dom« bo vpisovanje dne 15. in 16. septembra od 8. do 11. ure predpoldne in od 2. do 4. ure po-poludne.

Vpisovanje v deško obrtno-nada-ljevalno šolo v »Šolskem Domu« bode 15. septembra ob 5. uri popoldne. V petek 17. septembra razvrstovale se bode učence v razrede. Oni iz oddalje-nih krajev, ki nameravajo hoditi le ob nedeljah v šolo, naj pridejo 19. septembra ob 9. uri dopoldne. Ta dan prične reden pouk za učence.

Poziv „Kmečkemu Glasu“! — V svojem uvodnem članku z dne 3. sep-tembra t. l., v katerem navajate nebroj obrekovanj in zavijanj proti dr. Gre-gorčiču in prof. Berbuču, trdite tudi, da znaša število deželnih uradnikov „od slug, dnevničarjev pa gor do deželnega svetnika“ 43, od teh da je 31 Italijanov in 12 Slovencev. Neoziraje se na druga obrekovanja, na katera dobite zaslužen odgovor, pozivljamo vas, da natanko navedete one deželne uslužbenke, ki so bili v službi pred to deželnozborsko dobo, in one, ki so bili v tej dobi ime-novani, ter da nam naznanite, katere uslužbenke smatrate za Italijane in ka-tere za Slovence.

Nadejamo se, danam to v prihodnji številki vašega lista pojasnite, in če bomo govorili z vami, kakor se spodobi. Saj vendar ne boste hoteli priboriti z obre-kovanjem poštenih mož mesto dežel-nega odbornika dr. Franko-tu, ki nima za slovensko ljudstvo nobenih zaslug, kakor je sama „Soča“ pisala.

Kje so zverine? — Tako se vprašujemo, ko pišemo te le vrstice o vese-lici, ki so jo priredili v nedeljo mirenski „Sokolici“ in kolesarji. Sprejem gos-tov je bil klavern in brez nobenega pozdrava, ker se Pavle ni hotel kakor lani blamirati s svojim pozdravom „na mirenski zemlji“. Dirkači, nekateri v škandalozni opravi, skoro nagi, bili so taki, kakor bi se bili prišli kopat v Vi-pavo. Telovadba pa je ostala na pro-gramu, le na orodju je par njih nekaj klobasalo. Pač pa je bil neizogibni ples, pri katerem so si nekateri prvaki že v početku skočili v lase. Proti koncu pa je nekdo iz te lepe in čedne družbe tri-krat ustrelil na vinskega bratca Mihaela Turel, ki je vsled vinjenosti nadlego-val navzoče. Kroglja ga je zadela v glavo pod očesom tako, da je moral iskati po-moči v bolnišnici usmiljenih bratov. Na-dalje so nekateri iz te „omikane“ družbe napadli domačina Vincenca Batističa, ko se je isti z ženo in otroci vračal do-mov. Z rezilom so ga ranili na glavi. — Da je vse to res, priča dejstvo, da so se v nedeljo od 11. ure zvečer pa do danes v ponedeljek celi dan ti bratci eden drugega hodili tožit na orožniško postajo. Značilno je tudi to, da je nekdo ki je podoben Andreju Velikemu, izžival mirenska dekleta, ko so se peljala k veselici v Solkan. Komentara k vsemu temu „čednemu“ delu ni treba. Vprašamo le: Kje so zverine?

Vodovod za vipavsko občino. — Toliko „Soči“ kakor tudi „Kmečkemu Glasu“ je zašel strah v kosti, ko sia slišala o Berbuč-evem načrtu za pre-skrbljenje vipavskih občin z dobro pitno vodo. Ne da bi bili mi iz začetka niti z besedico omenili onega načrta, začela

je „Soča“ po svoje profesorja B. napadati in smešiti. Sedaj ji sekundira tudi „Kmečki Glas“ v vseh mogočih varija-cijah. — No, ker gospodje vže tako ho-čejo, jim povemo za sedaj z namenom, da bodo še bolj glodali na poštenosti prof. Berbuča, da je priskrbel zadevni odsek po prizadevanju Berbuča brez-plačno podolgotne profile in situacijske načrte za to podjetje ter da je sploh vse potrebno ukrenil za pridobitev koncesije in zagotovilo potrebne vode.

Bogokletneži. — Čitaj, ti dobro, pošteno in verno slovensko ljudstvo, te vrstice in vprašaj se, je li res slovenska mati rodila in nosila pod svojim srcem človeško bitje, ki na peklenko ostuden in brezsraven način preklinja, zaničuje in vlačí po svojih umazanih ustih Onega, ki mu daje vsakdanji kruh, ki ga redi in živi, ki dovoli, da sije solnce na njega. Čitaj in vprašaj se, li more krščanska duša, li more krščen človek, ki je prejel milosti naše sv. vere, ki so edina tolažba ob času, ko se človek pripravlja na pot v večnost, li more člo-vek, vstvarjen po božji podobi, izustiti pri popolni treznosti v družbi več ljudi satansko-predrzo bogokletje proti Vse-mogočemu, ki ga lahko z migljajem zdrobi in maščuje infamno hudobijo. Bilo je namreč 29. pr. m. v št. Andrežu, kjer se je vršila veselica naprednih „So-kolov“. Nebo je bilo oblačno uže v so-boto in tudi v nedeljo zjutraj se je solnce skrivalo. Oči liberalnih „Sokolov“ so se obračale proti nebu. „Sokol“ so bili v strahu za popoldansko veselico. Kleli so, da se je kadilo. Sedaj čujte! Zbra-nih je bilo več možakov, med njimi neki napredni zbesnilec, ki nosi zvonec pri štandrežkih naprednih. Kaj je ta počel in kaj je govoril, ne moremo zapi-sati. V divji strasti in hudobiji je izpri-jenec dvignil roko proti nebu in zakli-cal: „O... a, Boga ustrelim, če bo popo-ludne dež!“ Prisotni so molčali in se odstranili. — Sin poštene slovenske ma-tere, kam si zašel? Kdo te je tako na-učil? Si morebiti slišal iz ust domači-nov, iz ust očeta, matere, bratov, sestre tako bogokletje? Ne! Družba in sicer brezverska in brezbožna družba v ka-teri se valjaš, te je tako izpridila! Kako sodbo naj pošten človek izreče o tebi? — Predragi, preč od takih, preč od kuge pohujšanja! Kot gobovega varujmo se pohujševalcev naših nežnih mladih. Ti pa, liberalna gospoda, se lahko ponašaš s takimi poberki človeštva! Čislaš take in jih postavljaš v ospredje! Dobro! Vsaj vemo, kako sodbo naj izrečemo o tebi!

Debela klerikalna laž. — „Soča“ pravi pod tem naslovom, da ni res, da bi bil Gabršček rekel na znanem sociali-stičnem shodu v „Trgovskem Domu“, da kmečki stan ne bo rešil slo-venskega naroda. Saj to smo uže naprej vedeli. Kaj ne taji Gabršček! Saj tudi zvezo s Faiduttijem taji kakor taji, da se ni narodno-napredna stranka nič obvezala nasproti socialnim demokra-tom o priliki zadnjih deželnozborskih volitev, ko so ti slednji s svojimi gla-sovi rešili potapljačo se Gabrščkovu ladjo. Solnce na nebu bo tajil Gabršček, ako bi mu tako kazalo! Torej?

Naslov profesorja. Cesar je po-delil voditelju tukajšnje pripravnice na c. kr. gimnaziji, g. Franu Orešec, naslov profesorja. Čestitamo!

Kmetje, ne pravdajte se! V naših člankih „Nova odvetniška tarifa“ smo podali našim čitateljem nekoliko po-jasnil o novi odvetniški tarifi, ki se je pri nekaterih pravnih in pisarniških opravilih podvojila. Vsakdo torej naj poprej dvakrat premisli, predno stopi posebno v malenkostnih slučajih v od-vetniško pisarno. Zgodilo se je uže — žal — premnogokrat, da se je marsi-kateri bridko kesal, ker je sedel na lim temu ali onemu krivemu preroku, ki

mu je dokazoval z namazanim jezikom, da ima v tem in onem slučaju prav ter ga gnal k odvetniku, ki mu je tudi zatr-jeval, da pravdo dobi. Ko pa pride do obravnave, celo njegove priče ne morejo tega potrditi, kar so mu prej zatrjevale, da je res. — Te dni se je odigral pred sodiščem v Gorici slučaj, kateri naj služi v vzgled trmastim pravdarjem, ki ne morejo živeti, ako niso vsaki mesec enkrat v poslopju sodišča. Neko društvo za zavarovanje goveje živine v goriški okolici je tožilo člana, ker ni hotel pla-čati dolžne zavarovalnine, ki je znašala še ne 10 kron. Društvo ga je večkrat opozorilo, naj plača, ako se hoče izog-niti neljubim posledicam. A mož, od dru-gih pregovorjen, se je pustil tožiti. Pri prvi obravnavi se ni ničesar dognalo. Morale so se poklicati še druge priče. Pri drugi obravnavi pa se je sodnik prijemal za glavo in se čudil tožencu, zakaj ne plača omenjene malenkostne svote ter mu prigovarjal, naj se obveže plačati omenjeno svoto, sicer bo bitko občutil posledice. A mož ni hotel tega slišati ter zahteval, naj se zaslišijo nje-gove priče, kar se je seveda zgodilo. In kak je bil konec! Revež namesto plačati še ne 10 K, je moral plačati nad 200 K. Taki slučaj pri našem ljud-stvu niso redki, pogosto jih srečavamo! Nepremišljeno pravljanje je velika rak-rana na telesu slovenskega kmeta. Kmet drugače stiska, družina živi slabo, oble-čen je tudi revno, potreb je vse polno pri hiši, a za pravde le ima denar. Zatorej kmetje, dvakrat poprej prerazsodite, pred-no se lotite dragih in nepremišljenih pravn!

Ali imamo kak dobiček ali škodo od slabih ali dobrih poslancev? Na to vprašanje moramo odgovoriti z odločnim odgovorom in sicer: Poslanec, ki mu je le za čast in mast, ki mu je lastna oseba vse, ki se ne zmeni potem ko je izvoljen za volilce, ki se ne spomni, koliko zaupanje so stavili vanj volilci, koliko pridruženja, rotenja, ko-liko govorjenja je bilo ravno zaradi njegove osebe za časa volitev, a se lepo komodno muza v pest svojim volilcem, ki so mu poverili tako čast, tak po-slanec gotovo ni na mestu, gotovo ni dober. Od takega po-slanca imamo zgubo. Od po-slanca pa, ki se zaveda poverje-nega mu zaupanja in se smatra tudi odgovornim napram svo-jim volilcem, ki dela neumorno za ljudski blagor, ki skrbi za novel, ljudstvu koristne naprave, ki spre-jema in zaslišuje svoje vo-lilce in jim gre s svetom in lastno močjo na roko, ki skrbi za napredek domovine, tak poslanec je dober. Od takih poslancev imamo do-biček. Take poslance moramo poslati v deželni zbor! — Da se dobe taki možje med pristaši naše stranke, o tem priča minula deželnozborska doba. Naši nasprotniki priznavajo med seboj, da so bivši naši po-slanci mnogo naredili v mi-nuli 6-letni dobi. Z drugimi so usta-novili deželno trtnico, hipotečno banko, kmetijski urad, vstanovili deželno zavaro-valnico za govejo živino, sezidali de-želno norišnico, reorganizirali deželno kmetijsko šolo, sanirali dohodke pri užitnini, uvedli razstave goveje živine, šli na roko ljudstvu pri nakupu sena, pri pokončevanju kobilic, naredili načrte za ureditev vodovja, napravo novih lo-kalnih železnic itd. itd. Izdelanih imajo še mnogo drugih načr-tov, ki se bodo dali izvesti deželanom v korist. To so ne-pobitna dejsta. Pa naj nasprotniki pišejo, kar hočejo. Ob ta dejstva se raz-bijejo njih očitanja o brezdelju naših poslancev. — Dne 26. septembra bo torej ljudstvu zbirati može stranke, ki so se uže pokazali kot može na mestu in med možmi stranke, ki niso še

z mezincom ganili za blagor ljudstva, pač pa se smejali in za-bavljali našim, ko so vršili dobra dela! Vendar ni težka izbira!

Volilce, beri in stor!

Znano ti je, da bomo dne 26. t. m. volili tri poslance v deželni zbor goriški. Po-trebno je, da si dobro poučen, za kaj se gre. Zato pazno čitaj naše liste in drugim razlagaj sedanji položaj. Ne straši se dela in težav. Gre se za dobro stvar! Naš na-sprotnik ne spi. Dela, piše, čita in agitira kolikor more. Na cesti, v gostilni, v družbi, povsod ljudi poučuj, da dobe jasne pojme o našem boju. Štej si v čast, da si pristaš S. L. S., ki je edina v deželi, ki ima za seboj lepo preteklost, kakor dejanja kažejo.

Na c. kr. učiteljsku v Kopru se bodo vršila vpisovanja za vzprejemne preizkušnje dne 13., 14. in 15. septem-bra t. l. V imenovanih dneh naj pošljejo redni obiskovalci zavoda svoje zadnje izpričevalo ravnateljstvu. Morebitne iz-premembe teh dispozicij se pravočasno objavijo.

Dostavek. Kakor čujemo, si vlada v resnici prizadeva, da bi se uže z začetkom šolskega leta premestilo slo-vensko možko učiteljske iz Kopra v Gorico.

Izpraznjenih je pri c. kr. kaznil-nici v Kopru šest mest čuvajev.

Zborovanje „Sloškeve zveze“ na Brezjah. — V četrtek se je vršilo na Brezjah napovedano zborovanje „Slo-mškove zveze“ ob nepričakovano veliki udeležbi učiteljsvo. Zastopano je bilo tudi goriško učiteljsvo. Zborovanje je po-častilo več poslancev; župan mošenjske občine je pozdravil zborovalce. Poslani ste bili udanostni izjavi cesarju in ljub-ljanskemu knezoškofu. Zborovanje je vspelo izborno.

Razstave goveje živine. — V planinskem govedorejskem ozemlju (po-litični okraj tolminski) se prirede po inicijativi dežel. odbora naslednje raz-stave goveje živine:

1. Dne 20. septembra v Cerknem, za občine sodnega okraja cerkljanskega (darila v skupnem znesku K 550).

2. Dne 21. septembra v Tolminu, za občine sodnega okraja tolminskega (darila v skupnem znesku K 750).

3. Dne 23. septembra v Kobaridu, za občine sodnega okraja kobaridskega (darila v skupnem znesku K 500).

4. Dne 24. septembra v Bovcu, za občine bovškega sodnega okraja (darila v skupnem znesku K 200).

Interesovanim občinam je deželni odbor že razposlal primerno število pro-gramov razstav, kjer so natančno na-vedeni tudi pogoji glede podelitve daril. Dotične občine naj torej razdele pro-grame med živinorejce, katere naj po-zovejo, da se udeležijo razstav in da tekmujejo za darila. Prijave k razsta-vam naj vsprejemajo županstva v po-sebne v ta namen določene tiskovine, katere naj predložijo potem goriškemu deželnemu odboru do 15. septembra t. l.

Razpisane gozdarske službe. V področju c. kr. gozdarskega in domen-skega ravnateljstva v Gorici je izpraz-njenih več mest gozdarskih pomočni-kov. Prošnje je uložiti do 15. oktobra t. l. pri omenjenem ravnateljstvu.

Vojaška uprava v Gorici razpi-suje nakup 1400 m³ trdega lesa za ku-rjavo. Kolekovane ponudbe naj se naj-kasneje do 17. t. m. do 9. ure predp. pošljejo na vojaško oskrbovališče, ka-tero daje tudi pojasnila o pogojih pod katerimi kupi les.

Pozor kmetovalci! — Do 15. t. m. je še čas, da se prijavijo pri okr. gozd-nem nadzorstvu oni kmetovalci, ki želé nabaviti cepljene ali divje murve. Cene so: Za 2 letne cepljenke prve vrste z le-pim vršičkom po 50 vin. komad, za ce-

pljenke slabše kakovosti po 25 vin. komad.

Tržaški župan. — Cesar je z odlokom od dne 2. t. m. potrdil izvolitev tržaškega župana, dr. Alfonza Valerio.

Nasilstvo nemškega vojaštva. 26. pr. m. zvečer je prišlo v Postojni med nekimi krčmarjem in vojaki 27. pešpolka (Štajerci) do navzkrižja zaradi 1 l vina pri plačanju. Vojaki so začeli kričati in razsajati. Psovali so na Slovence ter vse razbili, kar jim je prišlo v roke. Lotili so se tudi neke ženske ter jo grozno pretepli. Vojaška oblast se trudi, da bi stvar ostala prikrita javnosti Nemška olika!

Orožniki branijo slovanskim otrokom v šolo. — „Slovenec“ piše: V Poštojni na Spodnjem Avstrijskem, na meji Moravske, bilo je v četrtek nad sto žandarjev, ki so stali pred češko šolo, da ne bi stopilo vanjo 500 češke dece!

Famozna — avstrijska specialiteta! —

Kakor da bi videli tiste drobne češke otročice! Petsto jih je. Deklice belo oblečene, dečki zamišljeni, tudi v prazniški obleki: gredo v šolo! Nu, presenečenja! Na durih jih ne pričakujeta dobri učitelj in župnik; svetlijo se žandarski bajoneti...

Halt! Im Namen des Gesetzes! V imenu zakona ne smeš, otročič avstrijskega državljan — v šolo!

Sedaj umevamo vse. V tem je rečeno vse; s tem smo očrtali vso tragiko češkega, torejslovanskega položaja v tej državi, kjer vlada pošilja proti našim otrokom žandarje, da se ne bi približali viru kulture, luči napredka, ker bi Slovan moral še nadalje ostati neizobražen, v tmini neznanja, helot, rob, žival svojemu nemškemu gospodarju! Ne, ne, nemški gospodarji, — tako ne pojde naprej! Tudi z bajoneti ne bode mogli zbrisati dejstva, da tvorimo večino v tej državi in da zato hočemo biti gospodarji. — Zaradi Poštorne bo imela Bienenrova vlada še dosti glavobola.

Kovanje dvekronskih in stokronskih novcev. — C. kr. kovnični urad na Dunaju se pripravlja na kovanje novih dve- in stokronskih novcev. Dvekronski novci bodo iz srebra ter bodo imeli na eni strani cesarjevo podobo, na drugi pa dvoglavnega orla in naznačeno vrednost „2 Cor.“. Za stokronske novce, ki bodo zlati, nimajo še modela.

Katoliški shod avstrijskih Nemcev. — Namestu odpovedanega splošnega avstrijskega katoliškega shoda nameravajo sklicati jeseni na Dunaj ali v Solnograd avstrijski nemški katoliški shod, ki se bo posebno bavil z nekaterimi šolskimi vprašanji.

O tatvini v denarnem zavodu Banca cooperativa v Tridetu. Afera o tatvini v omenjeni banki postaja vedno bolj zamotana. Primanjkljaj znaša okoli pol milijona kron. Dva uradnika tega zavoda, ki sta bila aretirana, priznavata, da sta denar zapravila v špekulacijah. V Italiji je bilo aretiranih več oseb, ki so baje v zvezi s to tatvino. Pri hišni preiskavi enega aretiranca so našli politične dokumente velike važnosti. Blagajnik je tudi aretiran.

Moški zbori. — Uglasbil Vinko Vodopivec. Založila „Katoliška Bukvarna v Ljubljani“. Cena part. 1 K 60 vin. — V tej zbirki, ki je ravnokar izšla v založbi Katoliške Bukvarne, nam podaja g. skladatelj šest moških in en ženski zbor. Med moškimi zbori sta zastopani dve krepki koračnici: „Bratje v kolo“ in „Bratom Orlom“, dva mirna zbora z baritonskim samosplovom: „Z vencem tem ovenčam Slavo“ in „V mraku“, ljubkonežni zbor 1 oz. četverspev „Sijaj, sijaj, lunica“ in šaljivi moški zbor z basovskim samosplovom „Lepi Jurij“. Ženski zbor pa je zložen na Gregorčičevo pesem „Pogled v nedolžno oko“. — Vse te skladbe so prikupljive in čed-

ne. Harmonizacija je vseskozi preprosta in izvzemši par mest korektna. Zbori bodo gotovo z veseljem sprejeti, kjerkoli se bodo izvajali.

Listnica uprave: G. Sivec Matija, Kleblach-Koroško: Prejeli 3 K za l. 1909. Kovačič Alojzij, Idrija ob Bači št. 42: prejeli 6 K za l. 1908 in 1909.

Mestne novice.

Vpisovanje na c. kr. ženskem učiteljski in na c. kr. vadnici v Gorici. Na tuk. ženskem učiteljski se bode vršilo vpisovanje dne 14. in 15. t. m. Dne 16. t. m. bode sv. maša in sicer ob 8 uri. Dne 17. t. m. pa prične redni poduk. Ta dan se bodo vršili tudi ponavljalni izpiti.

Na c. kr. vadnici se bode vršilo vpisovanje dne 15. t. m.

Goriški brigadir, polkovnik Stöger, ki se mudi na vojaških vajah na Raketu, si je zlomil roko.

V bolnišnico v Gorici so vsprejeli Luko Prezel iz Stržišča pri Tolminu, ker je zanemarjal s početka neznačno oteklino na nogi. Pri operaciji pa se je pokazalo, da je bila oteklina nevarna tako, da so mu morali nogo odrezati.

Izgnubljen. — V Gorici je nekdo zgubil dne 30. avgusta 10 komadov bankovcev po 1000 kron. Kdor bi jih bil našel, naj jih nese na policijo.

V postelji pred sodnijo. — V petek je ležal pred sodniki neki natak, ki je poneveril večjo svoto v hotelu „Pri Pošti“. Privedli so ga iz Berolina, kamor je bil utekel. Ker je težko bolan, je ležal v svoji celici v tuk. zaporih. Vsled tega je bil primoran sodni dvor podati se v celico, kjer se je vršila razprava in obsodba. Prisodili so na postelji ležečemu dva meseca ječe, na kar so ga odpeljali v bolnišnico.

S kolesom je podrl na tla v ulici Municipio učitelj iz Cerkna, g. Valentin Katnik 64-letno beračico Marijo Pavšič, ki je bila še precej poškodovana, a poškodovan je bil tudi on, ker je padel s kolesa.

Iz goriške okolice.

g Iz Ljaka. — Terorizem liberalnih divjakov je že postal neznosen. Že pretečeno nedeljo so liberalci, člani liberalnega društva na Ajševici in Starogorci prišli izzivat v gostilno pri Čubeju, kjer je imelo „Slovensko kat. izobr. društvo“ na Ljaku svoj prvi občni zbor. Obnašali so se nad vse surovo. Le hladnokrvnosti naših se je zahvaliti, da ni prišlo do hujšega. Kar so liberalci pa napravili dne 8. t. m. je naravnost grozovito! Prišli so v gostilno z namenom napraviti pretep.

Že po cesti so peli oziroma tulili: Ljubca tebe zapustit klerikalce pomoriti!

V gostilni so koj začeli zbadati in popahovati. Spravili so se nad krčmarja in ga hoteli s steklenicami pobiti. Enega čisto mirnega Kronberžana so pobili, da je bil hipoma ves krvav. Nekega drugega moža so danes morali peljati k zdravniku. Skratka, odkar je ustanovljeno liberalno društvo pri Komelu na Ajševici, kjer je zbrano vse, kar smrdi po liberalizmu, je divjost liberalcev prišla do vrhunca.

Krono svoji hudobiji so postavili s tem da v „Soči“ vse zavračajo na naše, češ, da so naši izzvali v nedeljo prepir. To je že preveč! Kar je pametnih ljudi — proč od liberalnega podivjevalnega društva!

Začetek šolskega leta. — Na c. kr. pripravnici za učiteljska v Podgori pri Gorici prične šolsko leto 1909—1910 dne 16. septembra t. l. s sv. mašo ob 7. uri zjutraj.

Vpisovanja bodo dne 15. septembra od 9.—12. ure popoldne in od 2.—4. ure popoldne v tamošnjem šolskem poslopju.

V ta zavod se sprejemajo krepki in zdravi dečki, ki so dovršili z dobrim uspehom ljudsko šolo ali pa kak razred srednjih šol, se želé posvetiti učiteljskemu stanu ter so dosegli vsaj 13% leto svoje starosti.

Za sprejem se zahteva: 1) zadnje šolsko spričevalo, 2) krstni list, 3) zdravniško spričevalo, 4) spričevalo o obnašanju pa le oni, ki že dalj časa ne obiskujejo šole.

Solnine se na tem zavodu ne plačuje, temveč dobé pridni in potrebni učenci nekaj državne podpore.

Učenci naj prihajajo k vpisovanju v spremstvu svojih starišev ali njih namestnikov.

Pojasnila glede stanovanja in hrane daje voditelj pri vpisovanju.

Iz štandreške okolice. — Gospod urednik! Prosim Vas, vprašajte štandreške „Sokole“, o katerih „Soča“ toliko bobna, od koga so si „Sokolice“ za nedeljsko slavnost izposodile „pavovo perje“ (narodno nošo). O joj, o joj!

g Na Gradu pri Mirnu se bo obhajal vsakoletni glavni shod jesenski kvaternico dne 19. t. m. tako-le: Soboto predvečer ob 5 in pol blagoslov. —

Nedeljo: ob 6. uri pridiga sv. maša pred izpostavlji. S. R. T. — ob 7 in pol in 8 in pol sv. maši —; ob 9 in pol pridiga, in slovesna sv. maša, katero bo daroval preč. monsignor Jan. Lukežič. — Pop. ob 3. uri sv. križev pot ob cesti na Grad — 4. blagoslov.

g Iz Kronberga. — Veselico priredi „Slov. kat. izobraž. društvo“ iz Kronberga v nedeljo, dne 12. IX. 1909 ob 4 in pol pop. v prostorih g. Alojzija Komel se sledečim vspeodom: 1.) V. Vodopivec: Bratom Orlom, poje moški zbor. 2.) Na planincih, udarja tamb. zbor. 3.) Jv. Ocvirk: Rožmarin, poje mešan zbor. 4.) Dragotin Vodopivec: Junaki, šaljiv prizor. 5.) Veseli glasi, udarja tamb. zbor. 6.) V. Vodopivec: Pogled v nedolžno oko, ženski zbor. 7.) Trije učenjaki, šaljiv prizor. 8.) Fr. Ferjančič: Planinarica, poje mešan zbor. 9.) Vinko Vodopivec: Kovačev študent, opereta v 3 dejanjih libreto spisal Ivan Kovačič.

g V Solkanu je veselica Sl. kat. izobraževalnega društva krasno uspela. Sporočilo o njej je došlo prepozno, je bomo prihodnjič priobčili.

g Tatovi so včeraj med blagoslovom odnesli iz hiše Katarine Jeričijo v Sovodnjah več zlata, denarja in drugih reči v vrednosti do 250 K. O tatovih ni sledu.

g Vabilo k občnemu zboru „Kmetijskega društva“ v št. Petru, kateri se bo vršil v nedeljo, dne 3. oktobra t. l. po blagoslovu v društvenih prostorih. Dnevni red: Poročilo načelstva. Odbritev računa. Volitev načelstva in nadzorstva. K obilnudeležbi vabi odbor.

Iz ajdovskega okraja.

a Rihemberk. Prihodnjo nedeljo 12. t. m. priredi „Krš. soc. izobr. društvo“ v Rihemberku zabavni sestanek s petjem pri g. Fr. Vidmarju, krčmarju na Preserjalu. Začetek ob 4. uri popoldne. Vabljeni so vsi člani in prijatelji društva. Odbor.

a Iz Ōrnlo. — Prejšnji teden nas je zapustil naš vrli gosp. kaplan Josip Vodopivec. V kratki dobi 2 let svojega tak. bivanja pridobil si je spoštovanje in ljubezen vseh dobromislečnih. Bil je neumorno delaven in goreč v cerkvi in v svoji duh. službi, pa tudi na socialnem polju nevtrudljiv. Vodil je spretno našo hranilnico, bil je duša izobraž. društva, v katerem je s posebno vnemo podučeval tudi cerkv. in narodno petje. Pri vsaki priliki je v nemal mladino za pravo izobrazbo in pošteno zabavo. Ni

čuda, če nam je žal, zelo žal po njem. Hvala mu za vse, kar je storil za nas in Bog blagoslovi njegovo nadalnje delovanje na novem mestu!

a Otlica, dne 5. sept. t. l. — Danes se je tukaj sv. misijon lepo završil s procesijo misijonskega križa, ki so ga nosili 4 krepki fantje. Sv. misijona so se skoro vsi Otličani — t. j. s cele angelske Gore — zvesto in radi udeleževali in s tem zopet pokazali, da so dobri kristijani, ki ljubijo in srbé za svojo dušo... Kako lepo je videti toliko mož in žen in toliko fantov v procesiji: kako ljubke so belo oblečene deklice pod Marijinim banderom! — Ja, otliški „gospod“ je popravil cerkev in farovž, pa prenovil je tudi srca Otličanov: — „Bog plačaj in ga blagoslovi!“ — je rekel pater misijonar, držeč na prižnici križ v roki; Bog plačaj pa tudi dobrim Otličanom, ki svojega „gospoda“ tako radi ubogajo — rečem z misijonarjem tudi Jaz.

Kaj so agrarni liberalci naredili za ljudstvo?

Slovensko goriško ljudstvo! Pri tem vprašanju ustavi se in vprašaj se, kaj so doslej oni naredili v blagor našega ljudstva! Pogled v mesto, na deželo, pogled povsod! Nikjer ne najdeš naprave v naprednih rokah, ki bi kaj koristila ljudstvu. Je ni! Brezdelje, lenoba, pijančevanje in psovanje jih diči. Če je v mestu kaka naprava obkorožna, je v naših rokah. Pogledimo v Gorici! Liberalci vzdržujejo in ustanavljajo hotele in krčme, ki žrejo slovenski denar. Vzlic temu jih imenujejo narodna podjetja, ki deloma niti slovenskih, deloma niti samoslovenskih napisov ne nosijo. Uže mnogo tisočakov slovenskega denarja so ti nenarodni piruhi požrli. Nadalje vidimo par liberalnih denarnih zavodov, kateri se po gotovih liberalnih mogotcih do skrajnosti izrabljajo. Od teh nima naš narod nobene koristi. Potem vidimo, da so agrarni liberalci ustanovili „Kmečko banko“, ki pa posojuje denar kmetom dražje kot naša „Centralna posojilnica“. Med tem pa vidimo delo naših mož in voditeljev v mestu, ki glasno priča in govori o nesebični požrtvovalnosti rodoljubov, ki vse žrtvujejo, da se slovenstvo v mestu krepí. Medtem ko liberalci vodijo hotele in oštarije, kjer se kroka in ponočuje, zidajo naši možje šolska poslopja, trdnjave goriškega slovenstva. Tri krasna šolska poslopja v mestu glasno govoré, v kateri stranki se dobe rodoljubi. Enako je na deželi. Medtem ko ustanavljajo naši rodoljubi gospodarska društva, posojilnice in izobraževalna društva, ustanavljajo liberalni agrarji krokarska in ponočnjaška društva. Zo je resnica! Drugega ne rečemo kakor: Ljudstvo pogled in sodi!

Iz tolminskega okraja.

t Volarje pri Tolminu. Kar bevška „Soča“ o g. Tomšiču je vse zlagano. Na Volarjih nimamo niti enega liberalca in ravno tako nobenega liberalnega lista ne. O „Sočinem“ bevskanju izvedeli smo šele v Tolminu. Dopis z Volarjev v „Soči“ je torej gotovo spisal kak tolminski liberalce. Ej deželnozborske volitve se bližajo! Mi na Volarjih bomo, kajpada gotovo volili g. Vrtovca, ki je delal 20 let za druge, a hoče sedaj delati zase. Saj veste, ali bolje rečeno, gospod Vrtovec vé, da nima nobenega greha in da je čist kot solnce na nebu. Da se ne bode Tolminci z Volarci borili, pa bomo vsi Vrtovca volili. Ko bote Tolminci glasovnice šli za Vrtovca, z Volarjev nobene ne bode imeli. Gosp. Tomšiča ne moremo zapustiti, z njim pojdemo vsi volit za S. L. S. Tomšiča mi Volarci ljubimo in ga bomo še naprej ljubili, četudi se bode vi Tolminci presneto jezili. Mi mu skazujemo to čast, a vi mu je ne bode odvzeli, če boste tudi vse strune napeli.

Toliko za zdaj „Sočinemu“ dopisniku, če je potreba, drugikrat pa še kaj več.

t Iz Poljubinja pri Tolminu. Petje v Poljubinju „Sočinemu“ dopisniku ne

dá miru. V skrbeh je zavoljo naših otrok, češ, „da prepevajo do 11. ure in tudi do polnoči“. O svojih otrocih gre sodba nam starišem, ne pa dopisniku. Da se naše dekleta v petju vadijo, nam je prav. Uro za podučevanje smo določili sami in upamo, da imamo kot stariši do tega popolno pravico. Zavoljo petja ni med nami ne jeze ne kletvine. V izpričbo tega se tu podpišemo: Miha Klinkon, št. 72, Mati Marija Rejec, št. 23, Leban Blaž, št. 57, Jožef Kenda, št. 71, Matija Testen, št. 17, Ivan Leban, št. 16, Matija Leban, št. 14, Andrej Sivec, št. 2, Matevž Kozorog, št. 28, Ivan Rejec, št. 21. S tem smo pri kraju. Zdej pride pa vrsta na dopisnika. Naj naznani po našem vzgledu tudi on imena tistih „več Poljubincev starišev“, kateri svojih hčera zavoljo petja zjutraj nemorejo sklicati na delo. Ko to stori, tedaj bo v vasi mir in njemu se pri srečju ohladi. Upamo, da nas v kratkem razveseli.

t Redek obisk. Presvetli biskup dr. Anton Mahnič je na povratku iz Ljubljane dne 4. t. m. obiskal Sv. Lucijo, kjer se je v župnišču pomudil 2 uri. —

Na c. kr. pripravnici za učiteljsišča v Tolminu bo vpisovanje učencev dne 15. t. m. od 8.—12. predp. in od 3.—5. popoldne. Dečki, ki želijo obiskovati to šolo, naj pridejo omenjenega dne v spremstvu starišev ali namestnikov k vpisovanju ter prineso seboj: zadnje šol. spričevalo, krstni list in zdravn. spričevalo. Najmanjša starost je 13 let in pol. Cene stanovanjem so okoli 32 K; na željo daje vodstvo potrebna pojasnila. — Pridni učenci dobe koncem leta nekaj drž. podpore.

t Visoka politika. To goji seveda Andrej Veliki v svoji „Soči“. V soboto je rešil velik politični problem, dragi Aleksander Veliki z goriškim vozlom! Razvozlat je namreč za občno slovensko politiko velepomembno vprašanje; zakaj ga ne hvali „tolminski rdečkar“ v „Rdečem Praporu“. In zakaj?... ker mu pri neki priložnosti ni hotel on, Andrej Veliki, ponuditi bratovščine!!! To je zanimiva novica za občno slov. politiko!! In take baharije plačujejo „Sočini“ naročniki.

Iz cerkljanskega okraja.

c Cerkno. (Rodila se je majhna miška.) — Oddahnili smo se Cerkljani po sokolski slavnosti, ker pretili so nam, da bodo ta dan naši „urhi“ pod načelstvom g. brata Geržela požrli vse kar ni liberalnega. Pokazati so hoteli, da niso vsi Cerkljani nazadnjaki, ampak prešinjani od onega duha, kojega so polni naši radikalni stari študenti. Ljubi moj Peter in Ciril, bridko sta se varala! Nič ni vama pomagalo, ako sta polepila vse liberalne hiše po Cerkljanskem, po celi baški, idrijski in poljanski dolini z onimi velikimi plakati, ki so naznanjali svetu, da se bo ta dan na občinski njivi pohrustalo vse klerikalce. Res smo mislili, da bo Štrukljeva in tudi občinska njiva premajhna za udeležence, ki ste jih z največjo silo prigrali gledati, kako se zna debeli Korbar in suhi Cene postavljati na glavo. Na „narodnem domu“ v Ljubljani ste vabili celo Ljubljance in „velikega Slovana“ Hribarja na slavnost, da bi vsaj on vas rešil iz rok „brezdomovinskih“ klerikalcev. Kaj ne Gorenjec, vi ste morali celo trikrat brzojaviti Goričanom? In vse to ni nič pomagalo! Bilo je torej veliko kokodakanja, a malo jajc. Sešlo se je dopoldan kakih petdeset tujcev, med katerimi smo opazili tudi večnega kandidata Vrtovca iz Tolmina z namenom usiljevati svojo liberalno-agrarno kramo, katere pa se zbog premajhne udeležbe ni upal razložiti pred volilce. Število pričakovanih gostov, katerih ni hotelo biti, so nekoliko nadomestili šele popoldan, iderski liberalci s Šepetavcem

na čelu, ki so tvorili večino na tej „slavnosti“. Dvomimo pa, da se je spleščalo za izlet iderske liberalne frakcije toliko dela in truda, da imajo naši cerkljanski liberalci, — ki navadno niso vajeni dela, — enkrat žuljeve roke. Glavne točke naznanjenega vsporeda so odpadle. Tudi slavnostna seja je bila tako slabo obiskana, da so ljudi s silo pehali skupaj. Pa pri najboljši volji niso mogli niti odbora skupaj spraviti. Brez reda in discipline se je vse vršilo. Kmečkega ljudstva ni bilo navzočega izven par znanih Bukovcev. Za danes le toliko še omenimo o tej slavnosti, da se je končala z velikim moralnim mačkom naših liberalnih voditeljev.

Iz bovškega okraja.

b Društvo cestarjev bo imelo dne 12. t. m. ob 1. uri popoldne v gostilni gospoda župana A. Mlekuž-a v Bovcu cestarski shod.

Iz komenskega okraja.

km S Krasa. Ta teden končala je sv. birma v komenskem dekanatu. Prevzvišeni knez in nadškof bil je povsod kaj lepo, prijazno in veselo sprejet. Kamor je prišel, pričakovalo ga je ljudstvo v obilnem številu, da, cela občina je prihitela, da pozdravi svojega nadpastirja.

Povsod je bilo vse v zastavah in v mlajih. V vsaki občini dva, trije in še več slavolokov z jako primernimi napisi. Občine so tako rekoč tekmovali, katera bo nadškofa lepše in veličastnije sprejela! Topiči so grmeli od ene do druge vasi. Pri vsakem slavoloku čakala je duhovščina, starešinstvo z županom na čelu, ter šolska mladina z g. šolskim voditeljem in z g. učiteljicami. Tu in tam pozdravila je Prevzvišenega, šolska deklica, ter mu poklonila cvetlični šopek.

Kaj lepo je na ljudstvo vplivalo, da se je učiteljstvo, z malo izjemo, soglasno z duhovščino, za sprejem višega pastirja veliko potrudilo, otroke lepo vredilo ter nadškofa v svojem in v imenu šolske mladine prijazno pozdravilo! Čast jim!

Prevzvišeni se je kaj prijazno in ljubeznivo z vsakim pogovarjal ter pozdravljal svoje pastirje in ovčice. Lepi in veseli dnevi ostanejo neizbrisno v spominu.

Umrli je vsled peparjenja v vroli vodi v petek v Kobdilju 6 in pol letna deklica Antonija Gulič, hči kobdiljskega kovača Antona. Bilo je v četrtek okolo poludne, ko je bila vsa Kovačeva družina zbrana pri obedu na in okolo domačega ognjišča, tik katerega se nahaja vzdian kotel, v katerem je bilo takrat kakih 30-40 l vrele vode. Kotel pa ni bil pokrit. Deklica, hoteč sedeti blizu svoje mamice, sedla je na kotlov zidani rob, ki je bil kakih 35 cm višji od ognjišča. Deklica je pa pri tem zgubila ravnotežje ter padla vznak v vrolo vodo v kotel. Njeni oče je sicer bliskoma poskočil s svojega sedeža in potegnil nesrečno dete iz kotla. Bilo je pa po celem životu tako strašno poparjeno, da je že drugi dan namreč, v petek, v groznih mukah umrla.

Tragična smrt zblaznele. — Emilija Švagelj, 30 letna hči Jožef-ova iz Štanjela, se je še v mladih letih pri nekem padcu močno poškodovala na glavi tako, da je to tudi v poznejših letih vplivalo na njeno duševno stanje. Pri vsem tem, če tudi ne popolnoma normalna, bila je pridna in vbogljava hči ter je mnogo pomagala svoji materi pri delu. Pred kakim mesecem dni pa se ji je duševno stanje pohujšalo tako, da ji je duh otemnel in so morali vedno paziti nanjo. Prizadejala ni sicer nobenemu ničesar pri vsem tem, da je prišla ob pamet. Predminoli ponedeljek

je pa porabila neki trenutek, da je neopazovana izginila izpred oči svojih ljudi in ni se več vrnila domov. Šli so jo iskat na vse štiri vetrove in tudi orožniki v Štanjelu so to naznanili drugim orožniškim postajam. Ljudje pa so pripovedovali, da so videli Emilijo v Šmarjah, pri Vrtovčih, v Vel. Žabljah itd., pa posebno v Vel. Žabljah so jo videli, ko je ohajala okolo Vipave. Bila je gologlava in slabo oblečena. Na eni nogi je imela nogovico, na eni pa nič. V rokah je nosila šopek poljskih cvetic. A ljudje niso bili tako previdni, da bi revico vstavili ter jo spravili na njen dom, akoravno jim je povedala, kako se kliče in od kje je doma. Njeni pa so jo povsod iskali, le tje jih ni nanesla pot, kjer bi jo bili našli. V soboto zjutraj je prišel njen brat Angelj do Žapuž in ko je srečal na cesti dve ženski ter ju vpraša, ali sta kje videli kako tako deklino, sta mu povedali, da leži v Šturski mrtvašnici neka ptuja mrtva ženska, katero so mrtvo našli pastirji tam nekje na Kovku. Podal se je h občinskemu slugi, ki mu je odprl mrtvašnico in precej je spoznal v nesrečnici svojo sestro Emilijo. Nesrečnica je govorila ljudem, ki so jo srečavali, da gre na sv. Goro, a mesto na sv. Goro zašla je na steze, ki vodijo na vrh Kovka in tu je padla najbrže čez kako skalovje — kajti bila je hudo pobita in končala je na ta žalosten način tek svojih dni.

Nesrečna smrt. Strojevodja vlaka št. 41, ki prihaja predp. ob 9. uri 15 m. z Gorice v Štanjel je zapazil pod kakih 35 m visoko kamenito treso na „Meliščih“ nad lisjaki strašno pobitega moža. Dospevši z vlakom na Štanjelsko postajo, je to koj naznanil službujočemu uradniku. Ta je pa obvestil o tem telefonično železniške čuvaje, nahajajoče se v stražnicah blizu zgoraj omenjenega mesta. Kmalu so bili obveščeni o tem tudi orožniki in županstvo v Štanjelu. Poslani so bili koj ljudje na lice nesreče in z rihenberške postaje prinesli so tudi nosilnico. In res so našli na označenem mestu strašno pobitega kakih 35 let starega moža. Imel je rane na glavi, na čelu, na hrbtu in na prsih. Bil je popolnoma nezavesten. Šest mož ga je položilo na nosilnico in preneslo v Štanjel, ne da bi ga bili spoznali. Poklicali so duhovnika in pa tudi zdravnika, ki je bil ta dan slučajno v Štanjelu na sodni komisiji, katero je vodil sodnik iz Komna, g. dr. Lavrenčič. Bila je takrat ravno sv. birma v Štanjelu, kateri je prisostvovalo več duhovnikov, med katerimi se je nahajal tudi biljenski kurat preč. g. Abram. Ta je prihitel k nesrečnej in mu podelil zakrament sv. poslednjega olja. Pri tej priliki je nesrečnež odprl za trenutek oči ter se toliko zavedel, da se je na pol in komaj in komaj prekrižal.

V tem času pa je prišel tudi zdravnik g. dr. Reja, ki je pa takoj sprevidel, da za nesrečneža ni več rešitve in res je kmalu potem izdihnil svojo dušo. Ker je ravno sv. birma končala, zbralo se je okolo nesrečneža vse polno ljudi in nekateri so spoznali v njem 35letnega posestnika od Škerbcev v rihenberški občini Antona Biser, po domače Gabk. Mrtvega so prenesli v Štanjelsko mrtvašnico. Ob enem pa so poslali njegovi ženi — Biser zapuščajočemu udovu in tri otroke — sela, da jo obvesti o strašni nesreči. O ranjem se govori, da je kazal zadnje dni neka znamenja zmedenosti, da je postajal vedno bolj molčeč in zamišljen.

Ako je vse to res, potem ni izključeno, da ne bi bil v stanju zblaznelosti skočil z gore omenjene visoke kamenite trese na cesto in to posebno zaradi tega, ker si res nihče ne zna tolmačiti, zakaj se je nesrečnež podal na vrh omenjene trese, kjer ni imel ničesar iskati in ni tam nobene druge poti nego ona, ki je namenjena edino-le Štanjelcem, da

spravljajo po nji domov vsako toliko let posekano drevje iz gozdnih nasadov.

Pokojnik je bil še precej imovit posestnik. — Prenesli so ga včeraj s štanjelskega pokopališča na domače pokopališče, kjer so ga tudi pokopali.

Gospodarske vesti.

Sadna rastava bo dne 19. t. m. pri Sv. Luciji. Za razstavljalce, katerih izložbe bodo spoznane vrednim, so odločena darila, obstoječa v častnih in pohvalnih diplomih in pa v zbirkah najpripravnijšega sadjarskega orodja.

Naročbe ameriških trt iz državnih trtnih nasadov Primorja za dobo sajenja 1909/10. — C. kr. primorsko namestništvo razglašja:

Iz državne trtne zaloge na Primorskem se na spomlad 1910 proti plačilu odda nastopna množina ameriških trt pod temi-le pogoji:

1. 10.000 cepljenk raznih evropskih vrst cepljenih na Riparijo Portalis in Rupestris montikolo.

2. 360.000 korenjakov (bilj) Riparije Portalis in Rupestris montikole.

400.000 kolči (reznic) Riparije Portalis in Rupestris montikole.

Cene trt za 1000 komadov so te-le:

a) ameriške cepljenke stanejo 140 K;

b) ameriški korenjaki za revnejše vinogradnike 10 K, za premožnejše 24 K;

c) ameriške kolči za revnejše vinogradnike 5 K, za premožnejše 16 K.

Potrebo revnejših vinogradnikov, ki naročijo trte po znižani ceni, mora županstvo vestno in resnično potrditi.

Cepljenke se bodo oddajale posamičnikom le v manjših množinah, glavno v svrhu razširjanja boljših trtnih vrst.

Ako stranka naroči več nego 500 komadov korenjakov ali več nego 2000 komadov kolči, si namestništvo pridržuje pravico, zaprošeno množino trt znižati primerno številu naročeb.

Trte je naročiti najkasneje do 20. septembra t. l. potom občine, pri kateri se v to svrhu nahajajo posebne tiskovine. Poznejša naročila se ne bodo vpoštevala. Vsak naročnik trt naj v dotičnem naročilnem izkazu v razpredelu za pripombe pristavi lastnoročni podpis. Županstvo mora izpolnjene naročilne pole takoj poslati pristojnemu c. kr. okrajnemu glavarstvu, da jih predloži c. kr. namestništvu.

Trte se oddajajo samo primorskim vinogradnikom. Trgovci s trtami so izključeni od dobave prej označenih trt.

Cene se razumevajo od nasada v Trziču (Monfalkone); dotični znesek je položiti ob prejemu trt, oziroma, ako se te določijo, se znesek povzame z embalažnimi in dovoznimi stroški vred.

Vsak naročnik navedi natančno:

1. razločno pisano ime, bivališče in stan;
2. davčno občino, v kateri se nahaja vinograd, ki ga je obnoviti;
3. vrsto trt;
4. železniško in pošto postajo, kamor naj se pošljejo trte.

Ako bi bila zahtevana vrsta že pošla, ali če bi je ne bilo v zadostni količini, nadomesti se z drugo.

Trte je takoj po sprejemu pregledati; morebitne pritožbe je nemudoma prijaviti tukajšnjemu c. kr. nadzorniku za vinogradništvo, na pozneje prispele pritožbe se ne bo oziralo; slednjič se opazi, da se ameriške trte načeloma ne bodo oddajale brezplačno.

Izveti so samo slučajji, v katerih se manjši vinogradniki zavežejo, da naredijo ameriške matičnjake v svrhu pridelovanja podlog. Prošnje za brezplačno prepustitev ameriških korenjakov v omenjeno svrhu je vložiti do zgoraj navedenega roka naravnost na c. kr. namestništvo.

Droblinice.

Prebivalstvo Petrograda. — Po nedavno končanem ljudskem štetju ima Petrograd 1.454.704 prebivalcev. Od leta 1906 se je prebivalstvo pomnožilo za 230.065 duš. Mož je v Petrogradu 787.884, žen pa 668.820.

Denar iz aluminija. — V Franciji mislijo vpeljati denar iz aluminija, ki bi nadomestoval težki bakreni denar. S tem vprašanjem se pečajo na nalog finančne uprave sedaj kemiki, ki imajo določiti, ali se ima rabiti čisti ali legirani aluminij.

Igralne karte. Sodeč po statistiki, se v nobeni državi ne igra tako na karte, kakor v Avstriji. tej državi kavarn in tarokov. L. 1906 n. pr. so uradi okolkovali 1.578.225 zavitek igralnih kart. En zavitek pride torej na vsakega 16. prebivalca avstrijskega. Deset velikih tovarn s par sto delavcev dela leto na leto te karte. Poleg kart za domačo rabo se izvozi še 2.421.000 iger na Angleško, Dansko itd. Uradni statistiki je

vseeno, koliko se je na teh kartah igralo denarja. Finančni minister je zadovoljen, da dobi za kolke na kartah na leto svojih 600.000 do 700.000 kron; za drugo se pa ne briga.

Odlikovana mizarska delavnica s strojevim obratom

ANT. ČERNIGOJ

Gorica Tržaška ul. št. 18.

Zaloga pohištva iz lastne delavnice.

Izdeluje
cerkvena dela,
spovednice,
klopi, okvirje,
klečalnice itd.
Vsakovrstna
dela za stavbe.

Naznanilo.

Podpisani se priporoča slavnemu občinstvu za popravo in čiščenje raznovrstnih ur in čiščenje šivalnih strojev. Dela se izvršujejo dobro in hitro. — Ob enem priporočam tudi svojo zalogo ur in šivalnih strojev.

Udani

Franc Klinkon,
urar in organist
v Tolminu.

Odlikovana pekarija

in sladčičarna

K. Draščik

v Gorici na Kornu

(v lastni hiši)

izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, torte, kolače za birmanoe in poroke, pince itd. Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali orig. buteljkah. Priporoča se sl. občinstvu. Cene jako nizke.

Loterijske številke.

4. septembra.

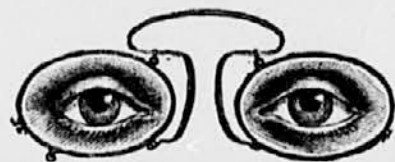
Dunaj . . . 74 20 11 28 25
Gradec . . . 79 88 64 45 37

POZOR!

Edini specialist - optik

J. Primožič

Gorica na Kornu št. 13,

priporoča svojo bogato zalogo optičnih predmetov kakor: raznovrstna očala bodisi niklasta ali zlata v vseh številih. (Bergkristal), leče itd. vse le po zdravniških predpisih.

Velika izber: barometrov, toplomerov, zdravniških toplomerov, kukal za lovce in hribolazce, vage za vino, žganje in razne druge tekočine, mikroskopov ter drugih predmetov spadajočih v to stroko.

Popravila se izvršujejo točno in po zmernih cenah, — Cena blagu konkurenčna.

Na željo se pošilja blago tudi na dom. Za mnogobrojna naročila se topla priporoča

J. Primožič, optik.

Naznanilo.

Naznanjam vsem cenj. starišem, ki pripeljejo meseca septembra svoje sinove in hčere v razne goriške zavode, da sem v to svrhu cene posebno znižal, ter se priporočam vsem onim, kateri bodo potrebovali raznovrstnih oblek, najuljudneje, za prijažen obisk.

Spoštovaje

FRANC RAVNIKAR,

Gorica, Raštelj 16.

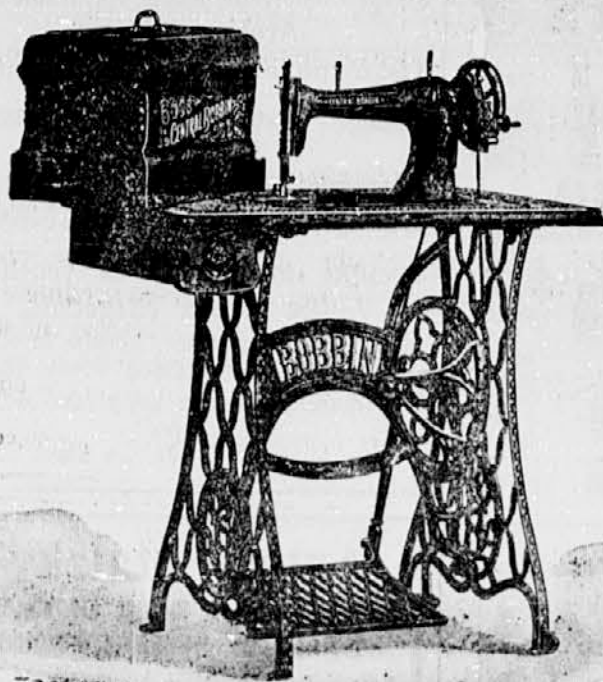
Ljub tovariš

v dolgih zimskih večerih je gotovo gramofon. Gramofone vseh vrst, tudi avtomatne, prodajam po najnižjih cenah od 40 K naprej. V zalogi imam slovenske plošče in orkestrione. Priporočam šivalne stroje v največji izbiri od 38 K naprej. Prodajam tudi na obroke. Zagotavljam slavno občinstvo, da bo pri meni najbolje postreženo.

Ignac Šuligoj, urar, Sv. Lucija ob Soči.

POZOR! Denar si prihranite, ako kupite pri meni! POZOR!

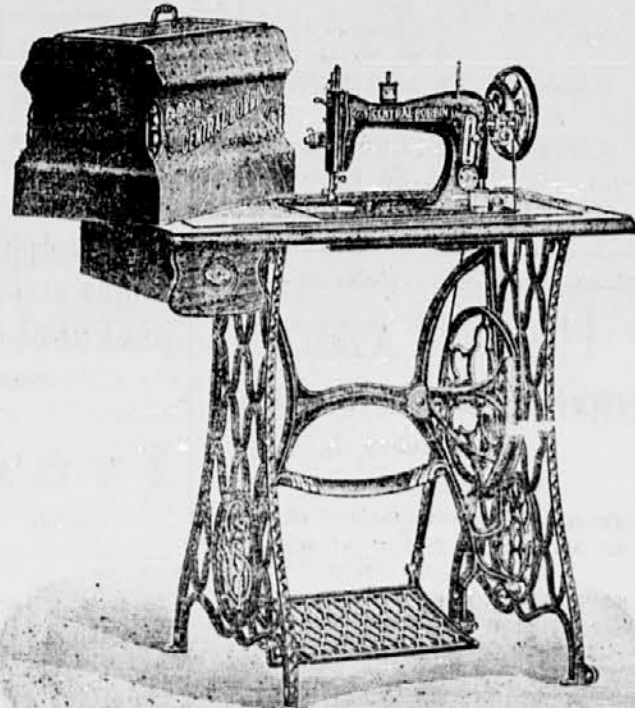
Šivalni stroji so čudovito dobri in po ceni!

Gostilničarji! Za Vas so
še dobri časi, ako kupite

orkestrijon! Denar pride
noter po dveh straneh!

Stroji za šivilje „CENTRAL BOBBIN“, šivajo naprej in nazaj **K 130**

Za krojače veliki in močni **K 150**

Šivalni stroji „SINGER“ za domačo rabo **K 64**

finejši **K 72**

„JUNKER RUH“ posebno dobri **K 90**

finejši **K 96**

Jakob Šuligoj

urar in zlatar. Vsak stroj se garantira od 5 do 10 let. V slučaju, da stroj ne ugaja, ga zamenjam ali nazaj vzamem.

GORICA, Gosposka ulica št. 25.

Lekarna
Cristofaletti v Gorici

Prave in edine žel. kapljice
s znamko sv. Antona Padovanskega.

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. — Te kapljice uredi vedno prebavljanje, če se jih dvakrat na dan po jedni žlički popije. — Odrasli helodec, storo, da zgine v kratkem času omotica in sitna lenost (mrtevost). Te kapljice tudi storo, da človek raje in

Cena steklenici 60 vin

Keil-ov lak
najboljši lak za tla mehkega lesa. —

Keil-ova bela prevlaka (glazura) za umivalne mize 90 vin.
Keil-ova pasta za črevlje po 30 v.
Keil-ov lak za zlatenje okvirje 40 v.
Keil-ovo lešilo za podo 90 v.
Keil-ov lak za klobuke v različnih barvah

ina vedno v zalogi tvrdka:

Konjedic & Zajec, Gorica.

Postojna: Anton Ditrich.
Reka: miodilnica F. Jechel.
Ljubljana: Leskovič & Meden.
Mali Lošinj: G. P. Budna.

Pulj: Augusto Zuliani.
Rovinj: Giuseppe De Vescovi.
Šebenik: Fausto Inchiostri.
Tolmin: Lud. Kacafura.

VIKTOR TOFFOLI
GORICA

Velika zaloga oljkega olja iz najugodnejših krajev

Jedilno olje po 96 v. liter	
Jedilno fino	K 1:04
Istrsko	" 1:20
Corfu	" 1:20
Puglie	" 1:28
Jesih vinski	" 2:—
Marsiglia	" 1:28
Bombay	" 1:20
Bari	" 1:40
Lucca	" 1:60
najfinejše	" 2:—
Milo in luči.	

Priporočam čeh duhovščini in cerkvenim oskrbnikom.

Edina zaloga oljkega olja v Gorici, via Teatro 16 in via Seminario 10.

Peter Cotič,
čevljarški mojster, Gorica,
Gospodska ulica 1
Raštelj 32.

Zaloga vsakovrstnih čevljev za odrasle in otroke. Naročila z dežele se po pošti razpošiljajo. Cene zmerne.

Edino zastopstvo najboljšega čistila za črevlje in usnje v prid družbe sv. Cirila in Metoda.

Letnik

1910

naše „Družinske pratike“

je ravno kar izšel in se dobiva skoro po vseh trgovinah, na debelo pa v Ljubljani: v »Katoliški Bukvarni«, prodajalni »Katol. tisk. društva«, dalje v trgovinah Ant. Krisper, Vaso Petrič in Ivan Korenčan; v Trstu: prodajalna »Kat. tisk. društva«, v Celju: Zvezna trgovina.

Cena komadu 24 vin., po pošti 10 vin. več. Zahtevajte jo povsod in ne dajte si vsiljevati drugih pratik!

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

KONJEDIC & ZAJEC

Gorica v hiši Monta.

Priporočam stavljeni Cement, stavljeni nosilce (traverze), cevi za stranišča z vso upeljavo, strešna okna, vsakovrstne okove, obrtniško orodje, železo cinkasto, železno pocinkano medeno ploščevino za napravo vodnjakov, vodovodov, svinčene in železne cevi, pumpe za kmetijstvo, sadjerejo in vinorejo, jer vsakovrstna orodja.

Cene nizke, solidna postrežba!

Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Slovenska manufakturna trgovina

Franč Ravnikar

GORICA — Raštelj 16 — GORICA

priporočam slavnemu občinstvu svojo veliko zalogo raznovrstnega oblačilnega blaga po najzmernejših cenah.

Postrežba točna in solidna!

IVAN SCHINDLER,
Dunaj III., Erdbergstrasse 12.

pošilja že veliko let dobro znane stroje vsake vrste za poljedelstvo.

Mline za sadje in grozdje, stiskalnice za sadje in grozdje škropilnice, poljska orodja, stiskalnice za seno, mlatilnice, vitlo, trijerje, čistilnice za žito, luščilnice za koruzo, slamoreznice, stroj za rezanje repe, mline za golanje, kotle za kuhanje klaje, sesalke za vodnjake in gnojnice, vodovode, železne cevi, svinčene cevi.

Od sedaj po zopet zdatno znižanih cenah!

Ravno tako vse priprave za kletarstvo: mrene pipe, sesalke za vino, gumijeve in konopljene cevi, gumijeve ploče, stroj za točenje piva, škrinje za led, stroje za sladole, pripravave za izdelovanje sodovke in peničih vin, mline za dišavo, kavo itd. stroje za izdelovanje klobas, tehnične za živino, tehnične na drog, stebarske tehnične, namizne tehnične, decimalne tehnične; železno pohištvo, železne blagajne, šivalne stroje vseh sestav, orodja in stroje vsake vrste za ključavničarje, kovače, kleparje, sedlarje pleskarje itd.

Vse z večletnim jamstvom!

Po najugodnejših plačilnih pogojih, tudi na obroke! Ceniki z več kot 400 slikami brezplačno, prekupei in agentje zaželeni. —

Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku.
Piše naj se naravnost

Ivan Schindler,
Dunaj III., Erdbergstrasse št. 12.

Oznanilo.

Podpisani najljubše priporočam sl. občinstvu, posebno Bricem svojo prodajalno jestvin,

v kateri se nahaja raznovrstno boljše in ceneje blago kot v mestu. Blago dobiva naravnost iz tovarov. Zraven tega priporočam tudi svojo gostilno,

v kateri toči izvrstno brsko vino. Kuhinja z gorkimi in mrzlimi jedili. Vse po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem udani
ROŽIČ MIHA,
trgovca jestvin in gostilničar
Oslavje št. 141.

Novodošlo blago za

NASTOPNO SEZONO

se vdobi po zmernih cenah v delavnici in trgovini z gotovimi oblekami

Anton Krušič,
krojaški mojster in trgovec
v Gorici Tržaška ulica št. 16
(v lastni hiši)

Opozorja se gg. odjemalce, da je došla ravno kar velika množina raznovrstnega blaga kakovosti iz avstrijskih in angleških tovarov najrazličnejših

za vsaki stan.

Delavnica cerkvenih posod in cerkvenega orodja

Fr. Leban

Gorica,
Magistratna ulica št. 5.

Priporočam preč. duhovščini svojo delavnico cerkvenega orodja in cerkvenih posod, svečnikov itd., vsakovrstnih kovin v vsakem slogu po najnižjih cenah. Popravlja in prenavlja stare reči.

Blago se razpošilja franko

ANA LIKAR
naslednica G. Likar
V GORICI — Semenška ulica št. 10.

Velika zaloga
pisarniških in šolskih potrebščin.

Raznovrsten papir in papirnati izdelki
Knjige: molitvene, šolske, vpisovalne itd.
Svete podobe.

Tiskovine za duhovnije in županije.
Tiskanje zasebnih tiskovin: računov, napisov itd.

Pergamentna papir za zavijanje masla.
Svilen papir in peresa za umetne cvetlice

Svetilke in okraski za veselice.
Velika izbira razglednic.

Albumi za razglednice, poezije in slike (fotografije).
Preskrbuje se vezanje knjig ceno dobro in lepo.
Dobra postrežba, vse po nizki ceni.

Anton Potatzky
v Gorici, na sredi Raštela hiš. št. 7.

Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovališče nürnberškega in drobnega blagater tkanin, preje in nitij.

Potrebščine
za pisarne, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke in šivalne stroje.

Potrebščine
za krojače in čevljarje.

Svetinjice, rožni venci mašne knjžice.

Hišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:
semena za zelenjavo, trave in detelje.

Majbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi.